

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

RAPORT ROCZNY

2013

Spis treści

List od Kierownictwa	4
Obszary działania Fundacji	8
Czternasty rok działalności	9
Inicjatywy w zakresie edukacji	9
Rozwój społeczności lokalnych	17
Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji	29
Ludzie, projekty, inicjatywy	32
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz Raport niezależnego biegłego rewidenta	50
Raport niezależnego biegłego rewidenta	51
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2013 roku	52
Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2013 roku	55
Rada Dyrektorów	64
Zarząd i Pracownicy	65

List od Kierownictwa

List od Kierownictwa

Raport Roczny Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, który mamy przyjemność Państwu zaprezentować podsumowuje działalność Fundacji w 2013 roku. Ostateczny kształt uzyskuje on w czerwcu 2014 r., w ślad za zakończonym audytem Sprawozdania Finansowego. Jest to czas obchodów jubileuszu dwudziestopięciolecia przemian demokratycznych w Polsce, które utorowały drogę do wolności, demokracji i gospodarki rynkowej w Europie Środkowej i Wschodniej. Jubileusz ten jest szczególną okazją, aby przypomnieć dwa zasadnicze cele, jakie przed czternastoma laty zostały postawione przed nowo powołaną Fundacją Wolności – działanie na rzecz konsolidacji efektów polskiej transformacji zapoczątkowanej w 1989 roku oraz dzielenie się polskim doświadczeniem z innymi krajami Regionu.

Od początku postanowiliśmy koncentrować się na tych społecznościach i grupach, które w okresie polskich przemian wymagały szczególnego wsparcia – zwłaszcza na terenach wiejskich i w małych miastach. Stąd też fundacyjne programy koncentrują się w Polsce na wyrównywaniu szans edukacyjnych i modernizacji oświaty, a także na wspieraniu aspiracji rozwojowych lokalnych społeczności. W latach 2000-2013 Fundacja przeznaczyła na swoją działalność 143 mln USD, zaś w minionym roku jej budżet wyniósł prawie 13 mln USD.

Ważnym segmentem naszej działalności w 2013 roku był Program Rozwoju Bibliotek, w którym PAFW jest partnerem Fundacji Billa i Melindy Gatesów. Od 2008 roku coraz więcej bibliotek publicznych w małych miejscowościach Polski przekształca się w nowoczesne, wielofunkcyjne centra dostępu do informacji, kultury i edukacji, animujące aktywność obywatelską. W efekcie uruchomienia trzeciej rundy programu w 2013 roku do 3327 placówek biorących w nim udział dołączyło kolejnych 481 bibliotek. Łącznie w programie uczestniczy 3808 placówek z 1250 gmin, co stanowi blisko 60 procent bibliotek zlokalizowanych na terenach wiejskich i w małych miastach. Dzięki udziałowi w zakrojonym na tak szeroką skalę przedsięwzięciu, placówki te coraz częściej wykorzystują nowoczesne technologie, pomagają innym w poznaniu nowych narzędzi i na bieżąco wzbogacają swoją ofertę w odpowiedzi na potrzeby mieszkańców. Tym samym odgrywają coraz istotniejszą rolę w swoich lokalnych społecznościach.

Innym przedsięwzięciem Fundacji promującym wykorzystanie ICT w rozwoju lokalnym jest rozpoczęty w 2012 roku pilotażowy program „Nowe Technologie Lokalnie”. Organizacje pozarządowe korzystające z jego oferty mają do dyspozycji uruchomioną w 13 miastach Polski sieć TechKlubów, grupę kilkunastu Mobilnych Doradców świadczących bezpłatne usługi wsparcia technologicznego, a także ogólnopolską konferencję „Sektor 3.0” i Regionalne Fora Technologiczne. Istotnym wydarzeniem minionego roku była polska edycja międzynarodowej konferencji „TechCamp”, stanowiącej inicjatywę Departamentu Stanu USA, w ramach której w różnych krajach odbywają się spotkania na temat roli nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w budowaniu demokracji i wzmacnianiu społeczeństwa obywatelskiego. Warszawskiej edycji, której tematem przewodnim była komunikacja w organizacjach pozarządowych, towarzyszył konkurs; nagrodzono w nim pięć najciekawszych, innowacyjnych projektów będących rozwinięciem pomysłów wypracowanych w grupach warsztatowych podczas „TechCampu”. Wyróżnione projekty mają służyć wzmacnianiu trzeciego sektora w Polsce poprzez narzędzia ICT.

Rozszerzaliśmy również skalę innych przedsięwzięć służących rozwiązywaniu problemów lokalnych społeczności i pobudzaniu ich aspiracji rozwojowych, zwłaszcza tych, które wspierają budowę kapitału społecznego. Szczególnym przykładem jest program „Działaj Lokalnie”; od 2000 roku zrealizowano w nim ponad 6 tysięcy projektów, w które zaangażowało się blisko 2 miliony uczestników, w tym prawie 150 tysięcy wolontariuszy. W minionym roku do programu dołączyło 10 nowych Ośrodków Działaj Lokalnie (ODL) – tym samym ich sieć tworzy już 60 organizacji działających w każdym województwie i obejmujących swoim zasięgiem blisko 600 gmin. Ośrodki Działaj Lokalnie angażują się również w inne przedsięwzięcia Fundacji. W programie „Liderzy PAFW” przedstawiciele ODL uczestni-

List od Kierownictwa

czą zarówno jako liderzy, jak i tutorzy. Ponadto współtworzą sieć Mobilnych Doradców w programie „Nowe Technologie Lokalnie”, a także pełnią rolę liderów koalicji w „Lokalnych Partnerstwach PAFW”. W 2013 roku zainaugurowana została pilotażowa oferta dla absolwentów programu pod nazwą „Pracownia Dobra Wspólnego”. Jej głównym celem jest wzmacnianie trwałości zawiązanych w programie lokalnych partnerstw. Alumni mogą korzystać z bogatej bazy materiałów edukacyjnych, a zarazem współtworzyć ją, otrzymując wsparcie eksperckie, biorąc udział w wizytach studyjnych i sami je organizując, a także spotykają się na seminariach, aby zdobywać nową wiedzę z zakresu animowania społeczności i wymieniać się dobrymi praktykami. Mogą ubiegać się o wsparcie finansowe na realizację projektów popularyzujących idee programu. W programie „Liderzy PAFW”, oferta dla absolwentów została poszerzona w 2013 roku o „Laboratorium Innowacji Liderkich”, nową inicjatywę wspierającą liderów lokalnych w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań społecznych. Jest ona realizowana wspólnie z Fundacją Ashoka Polska Innowatorzy dla Dobra Publicznego, SAP i PriceWaterhouseCoopers.

Z przedsięwzięć minionego roku na uwagę zasługuje dodatkowa oferta wsparcia dla organizacji trzeciego sektora realizowana przez Akademię Organizacji Obywatelskich, utworzoną przez PAFW w 2013 roku. To projekt „Menedżerowie NGO – PROMENGO”, w którym osoby zarządzające organizacjami pozarządowymi mają okazję wzmacniać swoje umiejętności i kompetencje. Służą temu cykliczne szkolenia z wykwalifikowanymi trenerami w formule blended learning, uzupełnione interaktywnymi kursami na platformie e-learningowej kursodrom.pl, m.in. z marketingu, prawa, finansów, fundraisingu, planowania strategicznego i zarządzania zasobami ludzkimi.

Nadal dużą wagę przywiązywaliśmy do rozwoju programu „Szkoła Ucząca Się”, w ramach którego od 2000 roku prowadzone są działania na rzecz podniesienia jakości pracy szkół, zwłaszcza z terenów wiejskich i małych miast. W zasadniczej części programu uczestniczyło już ponad 1200 szkół, a szkoleniami zostało objętych ponad 92 tysiące uczestników. Nowy projekt – „Laboratoria Praktyki Edukacyjnej” – realizowany we współpracy z wykładowcami nowojorskiego Uniwersytetu Columbia, ma na celu przygotowanie wybranych szkół „SUS” do dzielenia się wiedzą i pokazywania dobrych praktyk edukacyjnych nauczycielom z innych placówek. W listopadzie minionego roku ze szkołami uczestniczącymi w projekcie pracował profesor Bill Stroud, ekspert Teachers College Uniwersytetu Columbia.

Nową inicjatywą na rzecz podnoszenia jakości i efektywności kształcenia kadry nauczycielskiej oraz pracy szkoły był pilotaż „Pracy z Klasą”, nawiązujący do popularnego w USA programu „Teach for America”. Jego wyselekcjonowani uczestnicy – przeszkoleni absolwenci różnych kierunków studiów – podjęli obowiązki nauczyciela w 10 szkołach w małych miejscowościach kilku regionów Polski. Oprócz prowadzenia lekcji, organizowali zajęcia pozalekcyjne i inne wydarzenia skierowane nie tylko do uczniów, ale także do ich rodzin i lokalnej społeczności. Pilotaż pomógł w przetestowaniu jednego z modeli rekrutowania i szkolenia przyszłych pedagogów celem zdobycia doświadczeń mających posłużyć utworzeniu w przyszłości nowoczesnej instytucji kształcącej nauczycieli.

Z satysfakcją odnotowujemy niesłabnące zainteresowanie innymi przedsięwzięciami edukacyjnymi Fundacji. W programie „Równać Szanse” od 2001 roku zrealizowano już ponad 2 tysiące projektów aktywizujących lokalne środowiska wokół działań na rzecz dzieci i młodzieży. Ponadto, w programie „PROJEKTOR – wolontariat studencki” od 2005 roku przeprowadzono ponad 23 tysiące projektów edukacyjnych w 1757 szkołach położonych poza wielkimi aglomeracjami miejskimi, z udziałem blisko dziesięciu tysięcy studentów-wolontariuszy. Tylko w minionym roku zrealizowano 3414 projektów, w których wzięło udział blisko 34 tysiące uczniów.

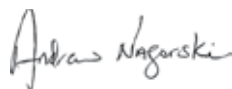
Kontynuując wsparcie dla demokratycznych i wolnorynkowych przemian w Europie Wschodniej uczestniczyliśmy w uruchomieniu nowej, długofalowej inicjatywy - Warszawskiej Letniej Akademii Euro-Atlantyckiej (Warsaw Euro-Atlantic Summer Academy – WEASA). Jest ona wspólnym przedsięwzięciem Kolegium Europejskiego w Natolinie,

German Marshall Fund i Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Po raz pierwszy w lipcu minionego roku młodzi analitycy, eksperci i doradcy w zakresie problematyki międzynarodowej oraz transformacji z krajów Partnerstwa Wschodniego uczestniczyli w zajęciach WEASA prowadzonych przez wykładowców z Polski i zagranicy; były one poświęcone tematyce integracji europejskiej, reformom systemowym oraz stosunkom transatlantyckim. W inauguracji WEASA wzięły udział znane osoby publiczne: Minister Jacek Michałowski, Szef Kancelarii Prezydenta RP, Günter Verheugen, były wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej, prof. Leszek Balcerowicz i Jacek Saryusz-Wolski, poseł do Parlamentu Europejskiego.

Nie sposób nie odnotować dramatycznych wydarzeń, jakie miały miejsce na początku 2014 roku na Ukrainie, już po okresie objętym Raportem Rocznym. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności, u której podstaw leży przywiązanie do idei wolności, demokracji, poszanowania praw jednostki, a także solidarności i współpracy między narodami, od początku swojego istnienia angażuje się w transfer polskich doświadczeń w zakresie transformacji do krajów Europy Wschodniej, z położeniem szczególnego nacisku na Ukrainę. W Programie Stypendialnym im. Lane'a Kirklanda uczestniczyło dotychczas 309 obywateli ukraińskich - młodych liderów życia społecznego, politycznego i gospodarczego. W programie „Przemiany w Regionie” (RITA) zaoferowaliśmy wsparcie dla 415 projektów obejmujących współpracę między polskimi organizacjami pozarządowymi oraz ukraińskimi partnerami, zaś w ramach „Study Tours to Poland” w Polsce przebywało ponad 3500 studentów oraz ekspertów i urzędników z Ukrainy, w tym blisko 400 osób w ramach specjalnej ścieżki uruchomionej po pomarańczowej rewolucji z 2005 roku. Tegoroczna pomoc dla Ukrainy, wykraczająca poza ramy powyższych inicjatyw, została zainicjowana przez Fundację Edukacja dla Demokracji, realizatora programu „RITA” oraz zespół „Study Tours to Poland” z Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka Jeziorańskiego. Działania, podjęte we współpracy z Komitetem Obywatelskim Solidarności z Ukrainą, obejmowały wsparcie dla poszkodowanych obywateli Ukrainy, którzy przebywali na leczeniu w Polsce. Ponadto Fundacja Edukacja dla Demokracji prowadziła zbiórkę publiczną na rzecz rannych i represjonowanych na Ukrainie.

Podsumowując, chcemy wyrazić nasze serdeczne podziękowania za współpracę wszystkim, którzy oferowali nam wsparcie i cenne rady. Dziękujemy Członkom Rady Dyrektorów za ich zaangażowanie w rozwój Fundacji i życzliwość, z jaką wspierali fundacyjny Zespół. Szczególne podziękowania kierujemy pod adresem Fredericka M. Bohena, który w 2013 roku zakończył aktywną obecność w Radzie; jego wiedza i doświadczenie były nam bardzo pomocne. Jesteśmy również wdzięczni naszym partnerom, realizatorom programów Fundacji, lokalnym liderom, a także wielu organizacjom pozarządowym i innym instytucjom za profesjonalizm i udział w naszych wspólnych inicjatywach.

Nowy Jork / Warszawa, czerwiec 2014 r.

Andrew Nagorski
Przewodniczący Rady Dyrektorów

Jerzy Koźmiński
Prezes Fundacji

Obszary działania Fundacji

Inicjatywy w zakresie edukacji

- ENGLISH TEACHING
- RÓWNAĆ SZANSE
- SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)
- PROJEKTOR - WOLONTARIAT STUDENCKI
- STYPENDIA POMOSTOWE
- UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

Rozwój społeczności lokalnych

- DZIAŁAJ LOKALNIE
- WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE
- KONKURS „PRO PUBLICO BONO”
- NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE
- LOKALNE PARTNERSTWA PAFW
- LIDERZY PAFW
- PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK
- OBYWATEL I PRAWO

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

- STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA
- PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

14 rok działalności

Inicjatywy w zakresie edukacji

ENGLISH TEACHING

RÓWNAĆ SZANSE

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

PROJEKTOR - WOŁONTARIAT STUDENCKI

STYPENDIA POMOSTOWE

UNIWERSYTETY TRZECIEGO WIEKU (UTW)

14 rok działalności

Inicjatywy w zakresie edukacji

ENGLISH TEACHING

Realizowany od 2000 roku program inicjuje i wspiera działania na rzecz promocji języka angielskiego oraz poprawy poziomu jego nauczania wśród dzieci i młodzieży z małych miast i wsi. Tym samym służy wyrównywaniu ich szans edukacyjnych. Jednocześnie program przyczynia się do rozwoju zawodowego nauczycieli języka angielskiego pracujących w małych miejscowościach.

„English Teaching” jest przedsięwzięciem, które promując naukę języka angielskiego, pobudza i rozwija różnorodne inicjatywy społeczne. Ich efekty często wykraczają poza założony cel, co wyraża się w ogólnej aktywizacji społeczności lokalnych.

Działania programu kierowane są głównie do nauczycieli języka angielskiego uczących w szkołach podstawowych, gimnazjach oraz w przedszkolach na terenach wiejskich i w małych miastach. W ofercie szerszego pakietu znajdują się szkolenia metodyczne, możliwość uczestnictwa w konkursie małych grantów oraz pomoc w zakresie przygotowania projektów w formie szkoleń i doradztwa indywidualnego. Małe granty służą dofinansowaniu projektów kierowanych do uczniów i społeczności lokalnych; ich realizacja przewidziana jest na 12-18 miesięcy.

W dotychczasowych edycjach programu, w latach 2000-2013, poprzez konkursy grantowe kierowane do szkół

i organizacji pozarządowych z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców, dofinansowano 784 projekty, w wyniku których w wielu szkołach powstały kluby miłośników kultury anglosaskiej i języka angielskiego, biblioteczki z literaturą i prasą anglojęzyczną oraz koła teatralne. Organizowano liczne konkursy wiedzy o anglosaskich pisarzach, kulturze i historii, a także festiwale piosenki. Dzieci i młodzież otrzymały możliwość obejrzenia anglojęzycznych filmów oraz uczestnictwa w lekcjach prowadzonych przez „native speakerów”. W projektach uczestniczyło bezpośrednio ponad 49 tysięcy uczniów i około 3000 nauczycieli, a także pośrednio ponad 130 tysięcy rodziców oraz innych przedstawicieli lokalnych społeczności.

Oferta programu to także szkolenia metodyczne „Weekends with English Teaching” dla nauczycieli języka angielskiego z miejscowości do 20 tysięcy mieszkańców. Dotychczas przeprowadzono 103 takie szkolenia a łącznie wzięło w nich udział ponad 4600 osób.

Najaktywniejsi nauczyciele uczestniczący w programie mają możliwość poszerzenia swoich kompetencji podczas trzytygodniowej Letniej Szkoły „Teaching English to Speakers of Other Languages” (TESOL), organizowanej przez Uniwersytet Gonzaga w USA.

W ramach programu zorganizowano 11 ogólnopolskich spotkań edukacyjnych – „English Teaching Market” – dla nauczycieli języka angielskiego oraz zainteresowanych instytucji, organizacji, szkół i wydawnictw; uczestniczyło w nich łącznie około 6000 osób. Te coroczne spotkania służą między innymi rozwojowi sieci współpracy nauczycieli języka angielskiego z małych miejscowości, wspierane przez portal społecznościowy i regularne e-newsy o innych inicjatywach edukacyjnych, takich jak granty, szkolenia, konkursy.

→ Dotacja PAFW wyniosła **5.565.510** USD, w tym 508.363 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”

→ więcej informacji:
www.englishteaching.org.pl

RÓWNAĆ SZANSE

Celem prowadzonego od 2001 roku programu jest wspieranie inicjatyw społecznych służących wyrównywaniu szans na dobry start w dorosłe życie młodzieży z terenów wiejskich i małych miast (do 20 tysięcy mieszkańców), poprzez podnoszenie ich kompetencji i rozwój umiejętności społecznych, takich jak praca w zespole, zdolność pozyskiwania wsparcia dla realizacji wytyczonych celów czy umiejętność planowania swoich działań.

W ramach programu organizacje pozarządowe, domy kultury, biblioteki oraz nieformalne grupy ubiegają się o dotacje na projekty, które pobudzają aspiracje poznawcze i twórcze dzieci i młodzieży, sprzyjają rozwijaniu ich umiejętności realizowania samodzielnie i realistycznie postawionych celów, kształtują postawy aktywności i otwartości, a także zachęcają do działań na rzecz własnego środowiska. Dzięki realizowanym projektom młodzi ludzie mają możliwość uczestniczenia w zajęciach wykraczających poza standardową ofertę edukacyjną szkoły. W 2013 roku, w ramach Ogólnopolskiego Konkursu Grantowego oraz Regionalnego Konkursu Grantowego, dofinansowano łącznie 144 projekty.

Ofertę programu uzupełniają szkolenia dla koordynatorów projektów; podnoszą ich kwalifikacje, uczą prowadzenia projektu z położeniem nacisku na angażowanie młodzieży jako aktywnego twórcy, uczestnika i bezpośredniego realizatora przedsięwzięcia. Ponadto, od 2012 roku, realizowany jest konkurs „Działajmy Razem”, który umożliwia młodzieży uczestniczącej w programie zaprezentowanie swoich środowisk, osiągnięć oraz doświadczeń z realizacji projektów edukacyjnych, a także przeprowadzenie wspólnego przedsięwzięcia z rówieśnikami.

Ważnym komponentem programu są także Lokalne Fora „Równać Szanse”, organizowane cyklicznie przez organizacje biorące udział w programie. Fora są miejscem, gdzie instytucje i osoby zaangażowane w swoich środowiskach w działania na rzecz młodzieży prowadzą dyskusję na temat potencjału środowiska lokalnego, a także barier, które pomniejszają szanse rozwojowe młodych ludzi z małych miejscowości. Dotychczas zorganizowano 76 regionalnych i lokalnych forów edukacyjnych oraz 2 fora ogólnopolskie; łącznie wzięło w nich udział blisko 9000 uczestników.

W 2013 roku oferta programu została poszerzona o warsztaty w ramach szkoły letniej dla najbardziej aktywnych uczestników projektów, których celem jest doskonalenie ich umiejętności realizacji inicjatyw społecznych na rzecz lokalnego środowiska oraz rozwijanie kompetencji liderkich.

Efekty dwunastu zakończonych rund programu to przede wszystkim realizacja 2025 projektów z udziałem ponad 128 tysięcy uczestników (pośrednio wzięło w nich udział prawie 420 tysięcy osób), a także aktywizacja i integracja lokalnych środowisk wokół działań na rzecz dzieci i młodzieży. Wydano 19 publikacji opisujących metodologię wybranych modelowych projektów, które mogą być realizowane w różnych częściach Polski. Są one dostępne na stronie internetowej programu www.rownacszanse.pl. Powstało ponad 150 lokalnych organizacji pozarządowych, a wiele projektów jest kontynuowanych po zakończeniu finansowego wsparcia udzielonego w ramach programu.

Poprzez program Fundacja wspiera inicjatywę „Klubów Młodego Odkrywcy”, będącą kontynuacją projektu modelowego zainicjowanego w ramach programu w 2002 roku przez Kłodzkie Towarzystwo Oświatowe. Celem „Klubów Młodego Odkrywcy” jest popularyzacja wśród dzieci i młodzieży zainteresowania naukami ścisłymi. Formuła Klubów umożliwia młodym ludziom

14 rok działalności

Inicjatywy w zakresie edukacji

uczenie się poprzez eksperymentowanie i prowadzenie samodzielnych doświadczeń z wykorzystaniem prostych i łatwo dostępnych materiałów. Obecnie w Polsce działa prawie 300 „Klubów Młodego Odkrywcę”. Od 2009 roku przedsięwzięcie realizowane jest przez Centrum Nauki Kopernik, którego misję stanowi wspomaganie samodzielnego poznawania świata i uczenia się oraz inspirowanie dialogu społecznego na temat nauki.

→ Dotacja PAFW wyniosła **10.715.596** USD, w tym 665.727 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży

→ więcej informacji:
www.rownacszanse.pl

SZKOŁA UCZĄCA SIĘ (SUS)

W ramach programu „Szkoła Ucząca Się”, realizowanego od 2000 roku, prowadzone są kompleksowe działania na rzecz podniesienia jakości polskiej oświaty z wykorzystaniem najlepszych wzorców zagranicznych. Poprawa jakości pracy szkół, w szczególności z terenów wiejskich i małych miast, odbywa się głównie poprzez doskonalenie warsztatu pracy nauczycieli. „SUS” wprowadza w ich codzienną praktykę autorski system zapewniania jakości, który w efekcie prowadzi do zwiększenia autonomii zespołu nauczycielskiego, wzmocnienia dyrektora - jako lidera wdrażania zmian w szkole, poprawy pracy zespołowej oraz wpływa na podniesienie wyników nauczania.

„SUS” to szeroki program obejmujący m.in. szkolenia nauczycieli, warsztaty dla rad pedagogicznych, konferencje dla dyrektorów, kursy internetowe, systemowy

program wsparcia we wprowadzaniu oceniania kształtującego, laboratoria edukacyjne, a także studia podyplomowe. Uczestniczące w programie szkoły wypracowują rozwiązania organizacyjne profesjonalizujące pracę nauczycieli, monitorują efekty swoich działań, dzielą się między sobą najlepszymi praktykami. Efektem realizacji programu jest podniesienie jakości w kluczowych obszarach pracy szkół, jakimi są: efektywność kształcenia, nauczanie i uczenie się, szkoła jako instytucja, a także relacje szkoły ze środowiskiem zewnętrznym.

W ciągu jedenastu lat w programie uczestniczyło ponad 3000 szkół (z tego w zasadniczej części programu „SUS” ponad 1200 szkół), a szkoleniami oferowanymi w ramach komponentów „SUS” zostało objętych ponad 92 tysiące uczestników (niektórzy nauczyciele brali udział w kilku różnych szkoleniach).

Od 2009 roku realizowane są dwa duże projekty – „Nauczycielska Akademia Internetowa” (N@I) oraz „Akademia Uczniowska”. Pierwszy to zakrojone na najszerszą skalę w Polsce szkolenia na odległość dla nauczycieli różnych przedmiotów ze wszystkich typów i poziomów szkół oraz przedszkoli. Kursy „N@I”, wykorzystujące e-learning oraz coaching przez Internet, między innymi przygotowują nauczycieli do stosowania nowoczesnych technik informacyjnych w pracy z uczniami. „N@I” oferuje 7 rocznych kursów. W roku szkolnym 2013/14 w szkoleniach „N@I” udział bierze 1743 nauczycieli.

Celem „Akademii Uczniowskiej”, finansowanej ze środków unijnych, jest promocja matematyki i przedmiotów przyrodniczych wśród gimnazjalistów. Do 2014 roku projektem zostanie objętych 300 gimnazjów, które otrzymują fundusze na działanie szkolnych kół nauko-

wych z zakresu matematyki, fizyki, chemii i biologii, w tym na sfinansowanie dodatkowej pracy nauczycieli opiekujących się kołami. Ponadto szkoły otrzymują zestawy młodego odkrywcy oraz możliwość uczestnictwa w festiwalach nauki organizowanych przez uczelnie. Założeniem „Akademii Uczniowskiej” jest, aby każdy z ponad trzydziestu trzech tysięcy objętych nią gimnazjalistów aktywnie uczestniczył w realizacji co najmniej jednego zespołowego projektu w ramach szkolnego koła naukowego.

Od 2007 roku, przy współpracy z Collegium Civitas i Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Kadry Kierowniczej Oświaty, w ramach programu prowadzone są Studia Podyplomowe Liderów Oświaty, których zadaniem jest doskonalenie kwalifikacji dyrektorów szkół oraz pracowników organów nadzoru i kuratoriów oświaty. Dotychczas naukę na studiach podyplomowych ukończyło prawie 300 dyrektorów i wicedyrektorów szkół wszystkich szczebli.

PAFW jest partnerem przedsięwzięcia „Szkoła z klasą 2.0”, promującej wykorzystywanie w uczeniu się i nauczaniu technologii informacyjno-komunikacyjnych. Jest ono rozwinięciem podjętej w 2002 roku akcji „Szkoła z Klasą”, która powstała z inspiracji programem „SUS”, a prowadzona była przez Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z „Gazetą Wyborczą”. Akcję ukończyło ponad 5 tysięcy szkół z całej Polski. Jej kontynuację stanowiły takie inicjatywy, jak: „Nauczyciel z Klasą”, „Uczeń z Klasą” i „Szkoła Myślenia”.

→ Dotacja PAFW wyniosła **7.976.551** USD, w tym 1.013.713 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Centrum Edukacji Obywatelskiej

→ więcej informacji:
www.ceo.org.pl/sus

PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI

Program ma na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży mieszkającej na wsi i w małych miastach. W ramach programu grupy studentów-wolontariuszy (2-3 osoby) realizują przygotowane przez siebie projekty rozwijające wiedzę, umiejętności oraz zainteresowania dzieci i młodzieży. Są one prowadzone są w czasie wolnym od zajęć w trakcie roku szkolnego oraz w wakacje i ferie.

Projekty dotyczą konkretnej dziedziny nauki, przedmiotu lub wybranego obszaru aktywności; mogą to być np. zajęcia plastyczne, artystyczne, sportowe, informatyczne, teatralne lub lingwistyczne. Poprzez promocję pozytywnych wzorców osobowych program zachęca uczniów do rozwijania swoich zdolności, zaś wśród studentów kształtuje poczucie społecznej odpowiedzialności i solidarności, umożliwiając im jednocześnie realizację swoich pasji i zainteresowań w atrakcyjnej formule.

W dotychczasowych edycjach programu od 2003 roku w całej Polsce przeprowadzono ponad 23 tysiące projektów edukacyjnych w 1757 szkołach, z udziałem blisko dziesięciu tysięcy studentów-wolontariuszy. W mi-

nionym roku zrealizowano 3414 projektów, w których wzięło udział blisko 34 tysiące uczniów.

Program wsparli dwaj byli Premierzy: prof. Jerzy Buzek i prof. Marek Belka, którzy w 2007 roku, jako wolonta-

14 rok działalności

Inicjatywy w zakresie edukacji

riusze, w okresie wakacji prowadzili zajęcia dla młodzieży szkolnej w kilku gminach wiejskich.

W 2012 roku Fundacja Rozwoju Wolontariatu, we współpracy z Kancelarią Prezydenta RP, zrealizowała projekt „Nowoczesny Patriotyzm”, w ramach którego Ministrowie i Doradcy Kancelarii Prezydenta RP odwiedzili osiem szkół w małych miejscowościach. Projekt, objęty honorowym patronatem przez Prezydenta Bronisława Komorowskiego, miał na celu upowszechnianie wiedzy o patriotyzmie, kształtowanie odpowiednich postaw wśród młodych ludzi, zapoznanie ich z lokalnymi tradycjami i narodowymi symbolami oraz krzewienie tolerancji i szacunku.

Program jest wspierany od lat przez sieć partnerów instytucjonalnych (szkoły wyższe, samorządy, media) –

obecnie należy do niej ponad 40 instytucji, wśród nich m.in.: Fundacja PGNiG im. Ignacego Łukasiewicza, będąca partnerem strategicznym, Fundacja Narodowego Banku Polskiego, Fundacja Orange, Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, Microsoft, PGNiG SA, Ministerstwo Skarbu Państwa, IBM, Euro<26, TVP INFO oraz Portal Organizacji Pozarządowych „ngo.pl”.

→ Dotacja PAFW wyniosła **4.827.230** USD, w tym 470.519 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Fundacja Rozwoju Wolontariatu

→ więcej informacji:
www.projektor.org.pl

STYPENDIA POMOSTOWE

Przedsięwzięcie zostało zainicjowane w 2002 roku w odpowiedzi na istotny problem społeczny, jakim jest wyraźna dysproporcja w dostępie do studiów między młodzieżą mieszkającą na wsi i w miastach. Program ułatwia uzdolnionej młodzieży z małych miejscowości, w tym z terenów popegeerowskich, podjęcie decyzji o kontynuacji nauki na wyższych uczelniach poprzez stworzenie możliwości uzyskania stypendium na pierwszy rok studiów.

„Stypendia Pomostowe” są wspólnym przedsięwzięciem różnych partnerów. Program jest finansowany przez: Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, Narodowy Bank Polski, Fundację NBP, Fundację PZU, Fundację BRE Banku, Fundację BGK im. Jana Kantego Steczkowskiego, Fundację Orange, Fundację BGŻ, Fundację Wspomagania Wsi, a także koalicję ok. 100 lokalnych organizacji pozarządowych. Przedsięwzięcie jest realizowane przy wsparciu organizacyjnym Agencji Nieruchomości Rolnych. Na realizację dwunastu edycji Programu Partnerzy przeznaczyli blisko 78 milionów zł., w tym Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności – 45 milionów zł.

W ramach akcji „Dyplom z Marzeń”, której celem jest zachęcenie i wsparcie kolejnych lokalnych organizacji pozarządowych do realizacji inicjatyw stypendialnych zgodnych z ideą Programu Stypendiów Pomostowych, od 2006 r. 119 takich organizacji zaangażowało się w pomoc dla 2674 stypendystów.

Od początku programu przyznano łącznie ponad 17 tysięcy stypendiów. Stypendium na I rok dziennych studiów I stopnia lub jednolitych studiów magisterskich otrzymało 12500 absolwentów szkół średnich. W ramach dwunastej edycji (2013/14) przyznano 772 stypendia na I rok studiów w wysokości 500 zł miesięcznie.

Obecnie program to rozbudowany system stypendialny, którego oferta wykracza poza pomoc na pierwszym roku studiów. Stypendyści, którzy osiągają wysokie wyniki w nauce mają szansę uzyskać wsparcie w kolejnych latach nauki: na II roku studiów - w ramach konkursu „Prymus”, stypendia korporacyjne na III i IV roku, stypendia w ramach inicjatywy „Studiuj za Granicą” oraz stypendia doktoranckie. Oferta programu to także stypendia językowe i warsztaty przygotowujące stypendystów do uczestnictwa w rynku pracy.

Program oferuje również wakacyjne staże w USA, organizowane we współpracy z Ambasadą Stanów Zjednoczonych w Warszawie („Polish-American Internship Initiative”). W minionych trzech latach 59 studentów odbyło staże w następujących firmach: Chevron North America, Citi, General Electric Hitachi, Pittsburgh Glass Works LLC, Raytheon BBN Technologies, Sikorsky Aircraft Corporation i Westinghouse Electric Company.

Jednym z segmentów programu są też stypendia naukowe adresowane do wyróżniających się w nauce młodzieży z małych miast i wsi, studiującej na kierunkach ekonomicznych wyższych uczelni niepaństwowych oraz w prywatnych szkołach biznesu. Od roku 2001 przyznano łącznie blisko 7000 takich stypendiów.

Przeprowadzone wśród stypendystów badania ankietowe wykazały, że dla 33 procent młodych ludzi ze wsi i małych miast Program Stypendiów Pomostowych był jedyną szansą na podjęcie studiów. Blisko 60 procent absolwentów w trakcie całego toku studiów uzyskało śred-

nią ponad 4,0, a 70 procent studentów ukończyło studia w terminie. Zaledwie 3 procent rezygnuje. Ponad połowa zamierza dalej się kształcić po zakończeniu studiów.

Poprzez Program Stypendiów Pomostowych, PAFW wspiera również działania na rzecz rozwoju inicjatyw stypendialnych i wolontariatu prowadzone przez Fundację Dobra Sieć; należą do nich między innymi portal www.mojestypendium.pl - największy w Polsce serwis internetowy poświęcony stypendiom, a także konkurs „Dobre Stypendia” promujący najlepsze programy stypendialne samorządów, uczelni, firm oraz organizacji pozarządowych.

Honorowy Patronat nad XII edycją Programu Stypendiów Pomostowych objęła Anna Komorowska, Małżonka Prezydenta RP.

Patronat medialny nad programem sprawują „Forum Akademickie” i „Perspektywy”.

→ Dotacja PAFW wyniosła **17.143.231** USD, w tym 1.294.877 USD w 2013 roku.

→ Realizatorzy Programu:
Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości
Fundacja Dobra Sieć („Moje Stypendium” i „e-wolontariat”)

→ więcej informacji:
www.stypendia-pomostowe.pl; www.paii.pl
www.dobrasiec.org

UNIwersytety Trzeciego Wieku (UTW)

Program, którego realizacja rozpoczęła się w 2005 roku, ma na celu promowanie działań edukacyjnych i aktywizujących skierowanych do osób starszych oraz promowanie ich społecznego zaangażowania. Jest on realizowany przede wszystkim poprzez wsparcie i promocję inicjatyw społecznych podejmowanych przez seniorów oraz wykorzystanie ich potencjału, wiedzy, doświadczenia i czasu w działaniach na rzecz własnego otoczenia, a także poprzez wsparcie środowiska Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

W ramach konkursu grantowego „Seniorzy w Akcji” oferowane są granty i szkolenia dla osób powyżej 60 roku życia, które chcą realizować działania społeczne i międzypokoleniowe oparte na własnym pomysle. Adresatami konkursu są zarówno aktywni seniorzy działający w ramach Uniwersytetów Trzeciego Wieku, jak i we współpracy z innymi organizacjami i instytucjami. Dotychczas dofinansowanych zostało 198 projektów międzypokoleniowych, mobilizujących osoby starsze do działania na rzecz ich otoczenia oraz promujące wolonta-

14 rok działalności

Inicjatywy w zakresie edukacji

-
- Dotacja PAFW wyniosła **3.160.368** USD, w tym 368.917 USD w 2013 roku.

 - Realizator Programu:
Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e” (Konkurs „Seniorzy w Akcji”)

 - więcej informacji:
www.seniorzywakcji.pl

riat seniorów. W bieżącej, szóstej edycji konkursu prowadzone są 33 projekty - relacje z ich realizacji zamieszczono na blogu „Seniorzy w Akcji”.

W ramach wsparcia Uniwersytetów Trzeciego Wieku program oferuje szkolenia, warsztaty oraz możliwość wymiany doświadczeń podczas konferencji dla przedstawicieli UTW. W latach 2004-2012 takie ogólnopolskie spotkania odbyły się w Krakowie, Bydgoszczy, Słupsku, Płocku, Warszawie, Nowym Sączu i Katowicach. W latach 2011-2013 w ramach programu wsparcia zostało 14 regionalnych spotkań UTW.

Ponadto, w latach 2005-2008, w ramach konkursu grantowego skierowanego bezpośrednio do Uniwersytetów Trzeciego Wieku przyznanych zostało 131 dotacji na projekty podnoszące jakość oferty edukacyjnej, w tym zajęcia z komputerem i Internetem, służące dotarciu z ofertą UTW do szerszego grona seniorów, a także angażujące osoby starsze w działania na rzecz ich lokalnych społeczności, zwłaszcza w formie wolontariatu.

14 rok działalności

Rozwój społeczności lokalnych

DZIAŁAJ LOKALNIE

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

KONKURS „PRO PUBLICO BONO”

NOWE TECHNOLOGIE LOKALNE

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

LIDERZY PAFW

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

OBYWATEL I PRAWO

14 rok działalności

Rozwój społeczności lokalnych

DZIAŁAJ LOKALNIE

Celem realizowanego od 2000 roku programu jest wspieranie i aktywizowanie lokalnych społeczności na terenach wiejskich i w małych miastach poprzez projekty obywatelskie, które służą pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia oraz przyczyniają się do budowania kapitału społecznego. W ramach programu oferowana jest pomoc w tworzeniu aktywnych społeczności lokalnych, których członkowie sami definiują własne potrzeby i podejmują wspólne działania. Każda społeczność to inni ludzie, inne zasoby, potrzeby, tradycje i doświadczenia, dlatego „Działaj Lokalnie” wspiera przedsięwzięcia o różnicowanym charakterze.

Dotacje przyznawane są na poziomie lokalnym w otwartych konkursach grantowych organizowanych raz w roku przez sieć Ośrodków Działaj Lokalnie (ODL), która obejmuje stowarzyszenia oraz fundacje z miejscowości do 50 tysięcy mieszkańców, działające na terenie od czterech gmin do kilku powiatów. Sieć ODL sukcesywnie powiększa się – od 15 ośrodków w 2004 roku do 60 organizacji w 2014 roku. Obecnie obejmuje blisko 600 gmin. W każdym województwie działa co najmniej jeden Ośrodek Działaj Lokalnie. Nowe ODL wyłaniane są w otwartym naborze przez Komisję Konkursową. Beneficjentami konkursów lokalnych są organizacje pozarządowe i nieformalne grupy obywatelskie, w imieniu których wnioski mogą składać organizacje oraz instytu-

cje publiczne (szkoły, domy kultury, biblioteki), działające w miejscowościach do 20 tysięcy mieszkańców.

W trzech pierwszych edycjach „Działaj Lokalnie”, od 2000 roku, w ogólnopolskich konkursach grantowych wsparto 357 projektów przy zaangażowaniu ponad 1 miliona USD ze środków PAFW. W 2004 roku dodatkowo uruchomione zostały lokalne konkursy, za pośrednictwem Lokalnych Organizacji Grantowych (obecnie nazywanych Ośrodkami Działaj Lokalnie). W latach 2004–2012 dofinansowano łącznie 99 projektów w konkursach ogólnopolskich, a 4886 dotacji przyznano za pośrednictwem sieci Ośrodków Działaj Lokalnie. W styczniu 2013 rozpoczęła się VIII edycja programu, w ramach której przyznano już 1255 dotacji.

Tematyka dofinansowanych inicjatyw dotyczy głównie wzmacniania współpracy wśród lokalnej społeczności, tworzenia nowych możliwości rozwoju osobistego i spędzania wolnego czasu, a także podnoszenia atrakcyjności regionu. Wspólnym mianownikiem dofinansowanych projektów jest lokalna aktywność, dzięki której mieszkańcy nabywają nowe umiejętności, uczą się lepiej samoorganizować oraz reagować na nowe problemy. W realizację ponad 6 tysięcy projektów zaangażowanych było łącznie blisko 2 miliony uczestników, w tym prawie 150 tysięcy wolontariuszy. Dla realizatorów dofinansowanych inicjatyw organizowany jest konkurs „Opowiedz...”, w którym nagradzane są najciekawsze formy promowania i komunikowania podejmowanych w programie działań.

Podnoszeniu jakości pracy Ośrodków Działaj Lokalnie służą organizowane w ramach programu szkolenia, warsztaty, spotkania regionalne oraz wizyty studyjne, które pozwalają na wymianę dobrych praktyk, podnoszenie wiedzy i kompetencji oraz zacieśniają współpracę wewnątrz sieci. Zdobyte w programie doświadczenia Ośrodki Działaj Lokalnie wykorzystują m.in. angażując się w inne przedsięwzięcia Fundacji, takie jak „Lokalne Partnerstwa PAFW”, gdzie mogą pełnić rolę liderów koalicji składających się z różnych beneficjentów programów Fundacji, którzy wspólnie realizują projekty społeczne odpowiadające na potrzeby ich społeczności. To także program „Liderzy PAFW”, w którym przedstawiciele ODL uczestniczą zarówno jako liderzy, jak

i tutorzy, czy też „Nowe Technologie Lokalnie”, w którym m.in. współtworzą sieć mobilnych doradców wspierających inne organizacje w korzystaniu z ICT. Od 2013 roku Ośrodki Działaj Lokalnie biorą również udział w projekcie Narodowego Banku Polskiego i Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce, w którym PAFW jest partnerem wspierającym – „Dobrze inwestuj w dobro. Nowe horyzonty zarządzania finansami”.

W ramach „Działaj Lokalnie” PAFW wspiera konkurs o tytuł „Dobrocyńcy Roku” i sprawuje patronat nad kategorią „Zaangażowanie lokalne” promującą aktywność społeczną przedsiębiorstw, które we współpracy z ODL przyczyniają się do trwałych zmian w lokalnych społecznościach. Fundacja jest także partnerem głównym Kon-

kursu „Społecznik Roku”, organizowanego przez tygodnik Newsweek Polska (partnerem merytorycznym jest ARFP), którego celem jest nagradzanie obywatelskich postaw oraz promowanie aktywności pojedynczych osób i stojących za nimi organizacji w rozwiązywaniu różnych problemów społecznych.

→ Dotacja PAFW wyniosła **10.478.234** USD, w tym 1.201.479 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

→ więcej informacji:
www.dzialajlokalnie.pl

WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Celem programu jest zapewnianie organizacjom pozarządowym i liderom społecznym w Polsce, szczególnie z małych miast i wsi, wsparcia instytucjonalnego poprzez dostęp do informacji, poradnictwa i szkoleń. Sprzyja to poprawie warunków funkcjonowania organizacji trzeciego sektora i podniesieniu jakości zarządzania nimi, co prowadzi do bardziej efektywnego działania i skuteczniejszej realizacji przedsięwzięć społecznych. Obecnie program przebiega na trzech równoległych ścieżkach.

Pierwsza - „Towarzystwo Wzajemnej Informacji” – to system informacji dla organizacji obywatelskich, którego głównym komponentem jest Portal Organizacji Pozarządowych „ngo.pl”; w 2013 roku odnotował miesięcznie średnio ponad 3 miliony odsłon i około 620 tysięcy użytkowników. Na system składają się ponadto Informatorium z Infolinią 801-646-719, badania i publikacje, a także kwartalnik „Trzeci Sektor” wydawany przez Instytut Spraw Publicznych.

Druga ścieżka – „EURO-NGO+” – ma na celu zwiększenie przez organizacje non-profit absorpcji środków Unii Europejskiej. Stanowi kontynuację programu PAFW „EURO-NGO”, realizowanego w latach 2003–2006, który przyczynił się do pozyskania przez polskie organizacje pozarządowe wiedzy

na temat funduszy strukturalnych oraz podniesienia ich kompetencji, umożliwiając im skuteczne aplikowanie o środki unijne. Organizacje trzeciego sektora otrzymały wsparcie w budowaniu partnerstw, rzecznictwie i udziale w procesach planowania funduszy strukturalnych na lata 2007-2013 oraz obecnie – na lata 2014-2020. Działania informacyjne – takie jak serwis www.eu.ngo.pl, prowadzone są przez Federację Organizacji Pozarządowych Centrum Szpitalna,

14 rok działalności

Rozwój społeczności lokalnych

zaś działania rzecznicze – przez Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych (OFOP). Oferta obejmuje również wsparcie eksperckie.

Trzecia ścieżka składa się z dwóch komponentów. Pierwszy z nich – „Zarządzanie Finansami w NGO” („FIMANGO”) – to szkolenia, poradnictwo i publikacje dla osób odpowiedzialnych za zarządzanie finansami w organizacjach non-profit, w większości spoza dużych aglomeracji miejskich. Łącznie, w latach 2000-2013, w tego typu szkoleniach wzięło udział ponad 3500 osób reprezentujących ponad 2500 organizacji z całej Polski. Szkolenia realizowane są przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Z kolei inicjatywa „PROMENGO”, uruchomiona w 2013 roku, jest kompleksową ofertą edukacyjną dla menedżerów NGO, składającą się z platformy e-learningowej „Kursodrom” oraz z warsztatów z zarządzania organizacjami pozarządowymi. Realizatorem tego komponentu jest utworzona przez PAFW Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich.

Ponadto, w ramach programu, PAFW jest współorganizatorem corocznego spotkania organizacji wiejskich w Marózie. W spotkaniach służących integracji, wymianie doświadczeń, nabywaniu nowej wiedzy i umiejętności oraz współpracy bierze udział blisko 500 przedstawicieli 200 organizacji z różnych regionów Polski. Organizatorami spotkania są Fundacja Wspomagania Wsi i Nidzicka Fundacja Rozwoju „Nida”.

→ Dotacja PAFW wyniosła **6.194.634** USD, w tym 703.184 USD w 2013 roku.

→ Realizatorzy Programu:
 Stowarzyszenie Klon/Jawor
 Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego („FIMANGO”)
 Fundacja Akademia Organizacji Obywatelskich („PROMENGO”)

→ więcej informacji:
www.ngo.pl
www.frso.pl
www.faoo.pl; www.kursodrom.pl; www.promengo.pl

KONKURS „PRO PUBLICO BONO”

Konkurs na Najlepszą Inicjatywę Obywatelską „Pro Publico Bono” został zainicjowany w 1999 roku przez Premiera Jerzego Buzka. Od 2000 r. Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności jest fundatorem nagród konkursowych.

Celem Konkursu jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego poprzez coroczne wyłanianie i promocję najbardziej wartościowych działań organizacji pozarządowych – w skali kraju, regionu, a zwłaszcza lokalnej społeczności. Są one realizowane w zakresie edukacji, kultury i dziedzictwa narodowego, ochrony zdrowia, pomocy społecznej i charytatywnej, rozwoju środowiska i regionu, a także dyplomacji społecznej i integracji europejskiej.

Kapituła (jej pierwszym honorowym przewodniczącym był Jan Nowak-Jeziorański+) przy ocenie zgłaszanej inicjatywy bierze pod uwagę jej społeczne znaczenie, innowacyjność, wpływ na rozwój i konku-

rencyjność miejscowości, efektywność oraz przejrzystość wykorzystania środków społecznych. Ponadto Kapituła uwzględnia stabilność instytucjonalną danej organizacji, przestrzeganie etycznych metod w działaniu, a także jakość współpracy z administracją publiczną oraz innymi instytucjami. Wyróżnione organizacje otrzymują nagrody pieniężne, które najczęściej służą kontynuacji podejmowanych przedsięwzięć.

W 2013 roku laureatem Nagrody „Pro Publico Bono” został Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny Caritas Archidiecezji Rzeszowskiej; wyróżnienia otrzymały Chrześcijańskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Ich Rodzin i Przyjaciół „Ognisko”, Fundacja Gębiczyn prowadząca Centrum Praktyk Kulturalnych i Integracji Społecznej – Partnerstwo i Pasja, Fundacja Orszak Trzech Króli oraz Rodzina Blicharskich prowadząca wraz z Fundacją Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego i Biblioteką Jagiellońską Archiwum Tarnopolskie.

W 2013 roku, w ramach konkursu „Pro Publico Bono”, przyznana została również Nagroda im. Bolesława Wierzbiańskiego dla redakcji lokalnych tytułów prasowych z miejscowości do 100 tysięcy mieszkańców; jej laureatem została redakcja tygodnika „Mazowieckie to i owo”. Nagroda ta była do 2011 roku przyznawana przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich.

→ Dotacja PAFW wyniosła **2.278.723** USD, w tym 156.274 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Fundacja Konkurs „Pro Publico Bono”

→ więcej informacji:
www.propublicobono.pl

NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE

Realizowany od 2012 roku program stanowi kontynuację wcześniejszych działań PAFW wspierających wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w rozwoju lokalnym. Jego celem jest podnoszenie wiedzy i umiejętności pracowników organizacji pozarządowych w zakresie skutecznego użytkowania tego typu technologii. Szersze wykorzystanie ICT w codziennej pracy organizacji pozarządowych w istotny sposób usprawnia ich działania; w programie szczególny nacisk jest położony na organizacje z małych społeczności lokalnych.

Realizacja programu została poprzedzona szeregiem analiz, które przeprowadziła Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”, a także konsultacjami z ekspertami krajowymi i zagranicznymi. Zebrano i udostępniono informacje na temat stanu zaawansowania organizacji pozarządowych w dziedzinie wykorzystywania ICT, z uwzględnieniem poziomu wiedzy i kompetencji ich kadr w tym zakresie.

Zarówno w pierwszej, jak i w drugiej edycji programu przeprowadzono szkolenia tematyczne dla lokalnych organizacji pozarządowych prezentujące przykłady wykorzystania nowoczesnych technologii w komunikacji, marketingu czy zarządzaniu. Następnie niektóre z tych organizacji otrzymały dotacje na zakup sprzętu i oprogramowania, a także na projekty, których celem było praktyczne zastosowanie ICT w działalności trzeciego sektora.

Na ofertę programu składa się również Sieć Mobilnych Doradców ICT - specjalistów świadczących bezpłatne usługi wsparcia technologicznego na rzecz lokalnych organizacji pozarządowych. Dotychczas z ich pomocy

skorzystało 300 organizacji, którym Mobilni Doradcy udzielili ponad 700 porad.

Rozpoczęta w 2013 roku druga edycja programu zawiera komponent edukacyjny (m.in. portal technologie.ngo.pl) oraz system wsparcia, także finansowy, dla grupy wybranych organizacji non-profit. Szczególny nacisk jest położony na dostarczenie wiedzy umożliwiającej identyfikowanie potencjalnych obszarów zastosowania technologii informacyjnych w organizacjach pozarządowych. Służy temu m.in. uruchomiona w 8 miastach Polski sieć TechKlubów, w ramach których odbywają się cykliczne spotkania przedstawicieli organizacji pozarządowych, lokalnego biznesu, samorządu i świata nauki, służące dzieleniu się doświadczeniem w zakresie praktycznego wykorzystywania potencjału nowoczesnych technologii.

14 rok działalności

Rozwój społeczności lokalnych

Ważną rolę w programie odgrywają ogólnopolskie Konferencje „Sektor 3.0” organizowane w Warszawie, a także Regionalne Fora Technologiczne. Wydarzenia te gromadzą przedstawicieli organizacji pozarządowych, specjalistów ICT z biznesu, polityków, naukowców oraz ekspertów z zagranicy – stanowią platformę wymiany informacji na temat współczesnych trendów wykorzystania Internetu w działalności społecznej oraz praktycznego zastosowania ICT w tej sferze. W latach 2011-2013, w trzech edycjach organizowanej w Warszawie Konferencji „Sektor 3.0” wzięło udział ponad 700 osób. Trzy Regionalne Fora Technologiczne, które odbyły się na Pomorzu, Podkarpaciu oraz na Śląsku również cieszyły się dużym zainteresowaniem – uczestniczyło w nich łącznie ponad 400 osób.

Istotnym wydarzeniem była zorganizowana w Warszawie w minionym roku polska edycja międzynarodowej konferencji „TechCamp”, będąca inicjatywą Departamentu Stanu USA, w ramach której aranżowane są w różnych krajach konferencje na temat wykorzystywania nowoczesnych technologii informacyjno-komu-

nikacyjnych w budowaniu demokracji i wzmacnianiu społeczeństwa obywatelskiego. W warszawskim „TechCampie” wzięli udział przedstawiciele polskich NGO (głównie działających na poziomie lokalnym), eksperci z Polski i zza granicy, a także grupa stypendystów Programu Kirklanda – angażujących się społecznie studentów z Ukrainy, Gruzji, Armenii i Białorusi. Polska edycja „TechCampu” organizowana była we współpracy pomiędzy Biurem eDyplomacji Departamentu Stanu, Ambasadą USA w Warszawie, Polsko-Amerykańską Fundacją Wolności oraz Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

→ Dotacja PAFW wyniosła **536.596** USD, w tym 224.091 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI)

→ więcej informacji:
www.technologiielokalnie.pl
www.technologie.ngo.pl

LOKALNE PARTNERSTWA PAFW

Celem przedsięwzięcia jest inicjowanie i rozwój współpracy między uczestnikami różnych programów PAFW na rzecz tworzenia partnerstw mających realizować projekty ważne dla lokalnych społeczności. W podejmowanych działaniach wykorzystywana jest metoda animacji społeczności lokalnych służąca budowaniu dobra wspólnego w oparciu o przeprowadzoną wcześniej diagnozę społeczną.

Dzięki różnorodnej ofercie programowej PAFW w wielu gminach w Polsce przeprowadzono projekty, których uczestnicy zdobyli doświadczenia i wypracowali zasoby stwarzające szansę na wyzwolenie dodatkowej energii obywatelskiej. Program „Lokalne Partnerstwa PAFW” stwarza beneficjentom takich projektów możliwość podejmowania partnerskich przedsięwzięć wykorzystujących ten potencjał w działaniach przynoszących korzyści członkom lokalnych społeczności, a jednocześnie przyczyniających się do dalszego umacniania lokalnego kapitału społecznego poprzez synergię doświadczeń i rezultatów wielu inicjatyw. W gminach, w których re-

alizowane były różne programy Fundacji powstają partnerstwa składające się z beneficjentów programów PAFW (tworzą Grupę Inicjatywną stanowiącą trzon koalicji), do których dołączają samorządy, firmy, lokalne media oraz organizacje pozarządowe i instytucje, które dotychczas nie brały udziału w programach Fundacji. Liderami partnerstw w trzech pierwszych edycjach były Ośrodki Działaj Lokalnie. W rozpoczętej w styczniu 2014 IV edycji pilotażowo liderami mogą być również organizacje uczestniczące w jednym z następujących programów: „English Teaching”, „Równać Szanse”, „Szkoła Ucząca się”, „Liderzy PAFW”, Program Rozwoju Bibliotek oraz „Przemiany w Regionie (RITA)”. W realizację projektów zaangażowani są liczni mieszkańcy gmin i wolontariusze.

W dwóch pierwszych edycjach programu (w 2009 i 2010 roku) przyznano dotacje inicjatywom zgłoszonym przez 15 partnerstw, które były realizowane w 30 gminach różnych regionów Polski. Z udziałem ponad 200 partnerów udało się, między innymi, zmienić re-

gulacje prawne w celu zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza w Żywcu, utworzyć pierwsze młodzieżowe radio internetowe w Nidzicy, stworzyć mobilną przestrzeń partycypacji obywatelskiej w Pelplinie i Gniewie oraz zorganizować „Klub Flisaka” w Solcu nad Wisłą.

W trzeciej edycji programu, która zakończyła się w grudniu 2013 roku, dofinansowano projekty siedmiu partnerstw aktywnych na terenie 19 gmin. Rezultaty projektów przeprowadzonych z zaangażowaniem 130 partnerów to m.in. powstanie lokalnej, internetowej telewizji obywatelskiej w Grodzisku Mazowieckim, która jest współtworzona przez mieszkańców i wolontariuszy, zagospodarowanie publicznego parku w Biłgoraju i stworzenie na jego terenie wspólnej przestrzeni dla mieszkańców oraz odnowienie przyjaznych stosunków między dwoma gminami – Drawskiem Pomorskim i Złocieniem – poprzez wspólną rekonstrukcję historycznej bitwy o armatę. Podjęte działania podsumowane zostały jesienią 2013 roku podczas gali z udziałem Ministra Pracy i Polityki Społecznej Władysława Kosiniaka-Kamysza. Obecnie partnerstwa z trzeciej edycji, dzięki dodatkowemu wsparciu finansowemu PAFW, kontynuują podjęte działania oraz pracują nad strategią utrwalania i usamodzielniania rezultatów swoich przedsięwzięć, a także budowania trwałości zawiązanych koalicji.

W 2013 roku dwudniowym seminarium z udziałem polskich i zagranicznych ekspertów zainaugurowana została pilotażowa oferta dla alumnów programu pod nazwą „Pracownia Dobra Wspólne”, w której udział biorą partnerstwa zawiązane w dwóch pierwszych edycjach. „Pracownia” ma na celu upowszechnianie współpracy społeczności lokalnych na rzecz dobra wspólnego, popularyzowanie metody animacji społeczności lokalnych, a także wzmacnianie trwałości dotychczas zawiązanych partnerstw. W ramach inicjatywy oferowany jest dostęp do bazy materiałów (publikacji, filmów, gier obywatelskich), wsparcie eksperckie, udział w wizytach studyjnych i spotkaniach umożliwiających wymianę dobrych praktyk, a także możliwość uzyskania mini-grantu na realizację projektów edukacyjno-szkoleniowych. Dotychczas przyznano 14 dotacji, dzięki którym wypracowane zostały narzędzia animacji społeczności lokalnych, takie jak gry terenowe, quizy internetowe, kampanie społeczne, scenariusze szkoleń i warsztatów.

Program popularyzuje także metodę animacji społeczności lokalnych, która wypracowana została we współpracy z ekspertami z Pracowni Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”. Metoda zaprezentowana została w publikacji „Jak budować dobro wspólne? Poradnik dla działających lokalnie”, wydanej przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce. Wzmacnianiu trwałości partnerstw i wymianie doświadczeń służą cykliczne warsztaty regionalne, seminaria oraz elektroniczny biuletyn programu współtworzony przez członków partnerstw.

-
- Dotacja PAFW wyniosła **1.332.909** USD, w tym 265.196 USD w 2013 roku.

 - Realizator Programu:
Akademia Rozwoju Filantropii w Polsce

 - więcej informacji:
www.lokalnepartnerstwa.org.pl

14 rok działalności

Rozwój społeczności lokalnych

LIDERZY PAFW

Celem programu, realizowanego przez Stowarzyszenie Szkoła Liderów, jest wsparcie rozwoju umiejętności i kwalifikacji osób podejmujących działania na rzecz swoich społeczności, głównie poprzez wykorzystanie metody tutoringu, polegającej na stałej współpracy lokalnego lidera z doświadczonym tutorem.

Program jest skierowany do aktywnych uczestników lokalnych projektów finansowanych w ramach różnych programów Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, a zwłaszcza: „Działaj Lokalnie”, „Równać Szanse”, „English Teaching”, „Przemiany w Regionie (RITA)”, „Lokalne Partnerstwa PAFW” i Programu Rozwoju Bibliotek.

Zasadniczą część programu to trwająca 12 miesięcy współpraca lidera z tutorem oraz cykl szkoleń dostosowany do potrzeb oraz priorytetów ich uczestników, na który składają się przede wszystkim planowanie własnego rozwoju, budowanie zespołu, kierowanie organizacją, komunikacja, angażowanie otoczenia i budowanie partnerstwa lokalnego. Nabyte podczas udziału w programie umiejętności mają pomóc liderom w podejmowanych przez nich działaniach na rzecz lokalnych społeczności.

Istotnym komponentem programu jest oferta dla absolwentów – inicjatywa „Alumni”. Umożliwia ona między

innymi uczestnictwo w spotkaniach ze znanymi osobami życia publicznego, udział w warsztatach dostosowanych do potrzeb alumnów, a także możliwość uzyskania dotacji z funduszu rozwojowego programu na dalsze podnoszenie leaderskich kompetencji. Dzięki subskrypcji elektronicznego newslettera absolwenci regularnie otrzymują informacje o bieżących działaniach prowadzonych w ramach programu. Wymiana doświadczeń pomiędzy liderami jest także możliwa poprzez roczne spotkania uczestników oraz portale społecznościowe. W 2013 roku oferta dla absolwentów została poszerzona o nową inicjatywę – „Laboratorium Innowacji Leaderskich” - której celem jest wspieranie liderów lokalnych społeczności w tworzeniu innowacyjnych rozwiązań społecznych. Partnerami inicjatywy są: Fundacja Ashoka Innowatorzy dla Dobra Publicznego, SAP i PriceWaterhouseCoopers.

Od 2008 roku, w ramach International Visitor Leadership Program i we współpracy z Ambasadą USA w Polsce, organizowane są wizyty studyjne w Stanach Zjednoczonych. W 2013 roku kolejna grupa liderów i tutorów wzięła udział w takiej wizycie.

Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” przygotowała raport pt. „Wizjonerzy, działacze, brokerzy zasobów”, którego celem było określenie wpływu lokalnych liderów na otaczające ich środowiska społeczne. Z przeprowadzonych badań wynika, że absolwenci programu „Liderzy PAFW” stanowią lokalną awangardę trzeciego sektora i poprzez rozmaite działania, łączące np. lokalny samorząd i sektor obywatelski, wprowadzają w swoich społecznościach nowatorskie rozwiązania. Wnioski płynące z raportu zostały zaprezentowane podczas seminarium „Liderzy lokalni: kurs na innowacje”, zorganizowanego w październiku 2012 roku, w którym udział wzięli między innymi prof. Jerzy Hausner, były Wicepremier, Minister Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej, dr Krzysztof Pawłowski, Rektor Wyższej Szkoły Biznesu-National Louis University w Nowym Sączu i Członek Rady Dyrektorów PAFW oraz ok. 80 lokalnych liderów i przedstawicieli organizacji pozarządowych, fundacji korporacyjnych, centrów wspierających nowatorskie działania, ośrodków badawczych i szkół wyższych.

W 2012 roku 8 absolwentów programu wzięło udział w konsultacjach roboczej wersji „Raportu o stanie samorządności terytorialnej w Polsce” opracowanego przez zespół ekspertów, któremu przewodniczył prof. Jerzy Hausner. Raport został opublikowany w styczniu 2013 roku.

Efekty dotychczasowych dziewięciu edycji programu to podniesienie kwalifikacji 467 liderów lokalnych z całej Polski oraz powstanie ich aktywnej ogólnopolskiej sieci, a także wykształcenie ponad 50 specjalistów w zakresie stosowania metody tutoringu. W obecnej dziewiątej

edycji programu, rozpoczętej w 2013 roku, uczestniczy 47 liderów i 13 tutorów.

→ Dotacja PAFW wyniosła **2.928.394** USD, w tym 376.062 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Stowarzyszenie Szkoła Liderów

→ więcej informacji:
www.liderzy.pl

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności jest partnerem Fundacji Billa i Melindy Gatesów w przedsięwzięciu, które ma ułatwić polskim bibliotekom publicznym dostęp do komputerów, Internetu i szkoleń. Program jest prowadzony w ramach szerszej inicjatywy „Global Libraries”; w wybranych krajach Fundacja Gatesów tworzy partnerstwa w celu zapewnienia obywatelom bezpłatnego dostępu do technologii informacyjnych i komunikacyjnych poprzez sieć bibliotek publicznych. Program Rozwoju Bibliotek w Polsce jest realizowany przez utworzoną przez PAFW Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego (FRSI).

W przedsięwzięciu uczestniczą biblioteki wraz z filiami w gminach wiejskich, wiejsko-miejskich oraz w miastach do 20 tysięcy mieszkańców. Jego główny cel to wspieranie bibliotek w przekształcaniu się w nowoczesne, wielofunkcyjne centra dostępu do informacji, kultury i edukacji, animujące także aktywność obywatelską. Dzięki wsparciu, jakie otrzymuje blisko 4000 placówek bibliotecznych, mieszkańcy wsi i małych miast mają szansę na poprawę jakości swojego życia. Bibliotekarze na bieżąco wzbogacają ofertę placówek, w których można m.in. odbyć kurs z obsługi komputera i Internetu, wziąć udział w spotkaniach z ciekawymi ludźmi, obejrzeć wystawę, czy zapisać się do klubu filmowego. W efekcie biblioteki pełnią w swoich miejscowościach funkcję „trzeciego miejsca” – miejsca spotkań otwartego dla wszystkich.

W 2008 roku realizowana była faza planistyczna programu, mająca na celu diagnozę oraz opracowanie szczegółowego planu pomocy polskim bibliotekom w zapewnieniu im sprzętu komputerowego i oprogramowania, a także szkoleń dla bibliotekarzy. Podpisane wówczas zostało również Porozumienie o Współpracy z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które uruchomiło długofalowy program „Biblioteka+” - jego realizatorem jest Instytut Książki. Cele obydwu przedsięwzięć są zbliżone, stąd intencją PAFW oraz Ministerstwa było tak kształtować swoje programy, aby mogły się wzajemnie wzmacniać i uzupełniać.

14 rok działalności

Rozwój społeczności lokalnych

Realizacja Programu Rozwoju Bibliotek rozpoczęła się w 2009 roku. Do pierwszej rundy zakwalifikowały się 1873 placówki biblioteczne. Wiosną 2011 roku odbyła się rekrutacja do drugiej rundy programu, w efekcie której programem objęte zostały kolejne 1454 placówki. W pierwszej połowie 2013 roku odbył się nabór do trzeciej rundy Programu Rozwoju Bibliotek, której realizacja była możliwa dzięki decyzji o przedłużeniu go do końca marca 2015 roku, podjętej przez PAFW oraz Fundację Gatesów w związku z efektywnym zarządzaniem środkami przekazanymi przez Fundację Gatesów oraz wkładowi finansowemu PAFW. W ramach przedłużenia programu wsparcie uzyskują zarówno nowe placówki, jak i dotychczasowi uczestnicy. Łącznie programem objętych jest 3808 placówek bibliotecznych z ponad 1250 gmin, co stanowi blisko 60 procent bibliotek zlokalizowanych na terenach wiejskich i w małych miastach.

Uczestnicy programu otrzymują wsparcie merytoryczne poprzez szkolenia (m.in. warsztaty planowania pracy biblioteki, szkolenia informatyczne i specjalistyczne profilujące dalszy rozwój biblioteki, z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności) oraz wsparcie technologiczne w postaci nowoczesnego sprzętu komputerowego (w tym urządzeń wielofunkcyjnych, drukarek, laptopów, projektorów multimedialnych i aparatów cyfrowych), a także oprogramowanie przekazane bezpłatnie przez firmę Microsoft. Placówki biblioteczne mają również możliwość aplikowania o granty na dofinansowanie działań ujętych w planach rozwoju bibliotek, wzbogacających oraz rozszerzających ich ofertę. Ponadto mogą uzyskać finansowanie na organizację spotkań współpracujących ze sobą placówek, celem integracji lokalnego środowiska bibliotekarzy i wymiany doświadczeń.

Program wspiera Krajowe Partnerstwo na Rzecz Rozwoju Bibliotek, w skład którego wchodzi ponad stu przedstawicieli świata nauki, sztuki, gospodarki, mediów, polityki oraz sektora pozarządowego. Ponadto FRSI zawarła 16 porozumień regionalnych z władzami wojewódzkimi w całej Polsce, których celem jest promocja idei modernizacji bibliotek publicznych w małych miejscowościach. Partnerstwa na rzecz rozwoju bibliotek zawierane są także na poziomie gmin. Mają one formułę otwartą, uczestniczą w nich samorządy i inne instytucje ważne dla życia lokalnego - szkoły, organizacje pozarządowe, podmioty gospodarcze, media, a także lokalni liderzy.

Promocji bibliotek służą również kampanie społeczne, takie jak ogólnopolska kampania „Biblioteka. Miejsce czytania, miejsce działania” oraz konkurs internetowy „Spotkajmy się w bibliotece”, a także odbywający się od 2010 roku doroczny ogólnopolski kongres bibliotek publicznych, z udziałem ponad 500 uczestników, przede wszystkim z małych miejscowości. Rozwijana jest także inicjatywa LABiB obejmująca sieć kilkudziesięciu bibliotekarzy-innowatorów, którzy za pośrednictwem specjalnego portalu społecznościowego upowszechniają dobre praktyki działań podejmowanych przez biblioteki.

W działalność na rzecz placówek bibliotecznych włączone są także organizacje trzeciego sektora, m.in. Centrum Edukacji Obywatelskiej, Fundacja Ośrodka KARTA, Fundacja Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego oraz Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „e”. Przygotowały one dla bibliotek ciekawe propozycje wspólnego działania i poszerzania ich usług w ramach oferty „Organizacje pozarządowe bibliotekom”. Program Rozwoju Bibliotek obejmuje również działania mające na celu wzmocnienie całego systemu bibliotecznego, m.in. poprzez współpracę z Biblioteką Narodową, wojewódzkimi bibliotekami publicznymi oraz Stowarzyszeniem Bibliotekarzy Polskich.

W 2012 roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, FRSI oraz Orange Polska zawarły istotne dla Programu Rozwoju Bibliotek porozumienie – przedłużające na kolejne trzy lata wspólne działania na rzecz internetyzacji bibliotek publicznych w Polsce, które po raz pierwszy zostało podpisane w 2009 roku. TP SA zobowiązała się wtedy zapewnić wszystkim bibliotekom publicznym w Polsce bezpłatne podłączenie do Internetu w technologii kablowej bądź w systemie bezprzewodowym o najwyższej możliwej przepływności łącza w danej lokalizacji, a także zwolnienie z opłat abonamentowych. Dotychczas z tej oferty skorzystało ok. 3500 placówek bibliotecznych.

W 2012 roku, za realizację Programu Rozwoju Bibliotek, Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego otrzymała „E-Inclusion Award 2012”, przyznaną przez Komisję Europejską w konkursie promującym dobre praktyki w korzystaniu z nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu. Do konkursu zgłoszono blisko 300 inicjatyw z 35 krajów.

Po trzech latach realizacji programu, na zlecenie FRSI, Pracowania Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia” przeprowadziła badania ilościowe i jakościowe w gminach objętych programem, aby dowiedzieć się, jakie korzyści przynosi Polakom korzystanie z bibliotek. Wyniki badań przedstawione zostały w raporcie „Po co Polakom biblioteki?”, który dostępny jest na stronie programu (<http://frsi.org.pl/po-co-polakom-biblioteki/>).

Program Rozwoju Bibliotek jest finansowany głównie z grantu w wysokości blisko 30 milionów USD, przekazanego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności przez Fundację Billa i Melindy Gatesów. Firma Microsoft przekazała bezpłatnie bibliotekom – zarówno uczest-

nikom, jaki i placówkom nie biorącym udziału w Programie Rozwoju Bibliotek, ale będącym w jego grupie docelowej – oprogramowanie o łącznej wartości ok. 18 milionów USD.

→ Dotacja PAFW wyniosła **1.421.403** USD, w tym 747.254 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

→ więcej informacji:
www.biblioteki.org

OBYWATEL I PRAWO

Celem programu, rozpoczętego w 2002 roku, jest wspomaganie rozwoju różnych społecznych form poradnictwa obywatelskiego i prawnego poprzez wspieranie organizacji pozarządowych udzielających bezpłatnych, specjalistycznych informacji prawnych i porad, a także aktywizację obywateli w korzystaniu ze swoich praw w sferze publicznej. Poprzez rozwój bezpłatnego poradnictwa prawnego program zapewnia pomoc przede wszystkim osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej i materialnej; jednocześnie rozwija debatę publiczną na temat reformy systemu dostępu do pomocy prawnej.

W ramach programu, w latach 2002-2013, organizowany był konkurs grantowy dla organizacji pozarządowych prowadzących poradnictwo prawne i obywatelskie. Od początku programu, w siedmiu edycjach dofinansowano łącznie 190 projektów, w tym 150 w ramach otwartych konkursów grantowych, a 40 w regrantingu prowadzonym przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych i Związek Biur Porad Obywatelskich. Projekty te umożliwiły udzielenie ponad 160 tysięcy porad prawnych i obywatelskich, stworzenie 218 nowych punktów poradnictwa, zorganizowanie 1,100 szkoleń i konferencji oraz wydanie 225 publikacji i innych materiałów. Łączna kwota dofinansowania wyniosła ponad 6 milionów złotych. Ostatnie dwie edycje konkursu koncentrowały się na specjalistycznym poradnictwie

prawnym dla osób z grup społecznych o określonych potrzebach prawnych, np. niepełnosprawnych, bezdomnych czy uchodźców.

Działaniom programu patronowała Rada Ekspertów złożona z autorytetów środowisk prawnych. Zadaniem Rady było wypracowywanie rekomendacji odnośnie rozwiązań ułatwiających obywatelom dostęp do pomocy prawnej. Rada dawała impuls do debaty publicznej poprzez organizację otwartych seminariów z udziałem przedstawicieli środowisk prawnych i mediów; dyskutowano m.in. o dostępie do bezpłatnej pomocy i informacji prawnej oraz o związanej z tym potrzebie dokonania zmian ustawodawczych i organizacyjnych, a także na temat ograniczonego dostępu do zawodów prawniczych, etyki prawniczej czy wyzwań stojących przed wymiarem sprawiedliwości. Ponadto Rada rekomendowała do realizacji projekty pilotażowe podejmujące problemy o charakterze systemowym; dotyczyły one między innymi litygacji strategicznej w zakresie wybranej kwestii związanej z dostępem obywateli do pomocy prawnej, upowszechnienia mediacji cywilnej jako alternatywnego sposobu rozwiązywania sporów, współpracy organizacji pozarządowych z korporacjami prawniczymi na rzecz zwiększania dostępu najuboższych do pomocy prawnej, metod komunikowania się sądów z obywatelami, zdefiniowania podstawowych pojęć z zakresu poradnictwa prawnego, dostępu do informacji o aktach

14 rok działalności

Rozwój społeczności lokalnych

prawnych i orzecznictwie, a także współpracy organizacji pozarządowych z socjologami prawa. Efekty działań Rady Ekspertów były upowszechniane wśród pozarządowych organizacji poradniczych, w środowisku prawników, a także wśród decydentów i administracji wymiaru sprawiedliwości. W rezultacie prac Rady powstały m.in. wortal www.mediacjajestemza.pl promujący mediację cywilną oraz Centrum Pro Bono, za pośrednictwem którego organizacje pozarządowe mogą uzyskać bezpłatną pomoc prawną ze strony renomowanych kancelarii prawnych.

W ramach programu działało Forum „Aktywny Obywatel” – niezależne ciało, które zajmowało się badaniami nad barierami ograniczającymi frekwencję wyborczą oraz wypracowaniem i upowszechnianiem rekomendacji na rzecz poprawy aktywności wyborczej obywateli. Forum skupiało kilkanaście osób zaangażowanych w inicjatywy zwiększenia partycypacji wyborców, w tym ekspertów (socjologów, psychologów, politologów i konstytucjonalistów) oraz liderów organizacji pozarządowych.

W styczniu 2014 r. rozpoczęła się ósma edycja programu, konsolidująca jego dorobek. Powstanie portal gromadzący zasoby zebrane zarówno z projektów dofinansowanych w konkursach grantowych, jak i z prac podejmowanych przez Radę Ekspertów i Forum „Aktywny Obywatel”. Nadal funkcjonuje Platforma Organizacji Poradniczych, w ramach której prowadzone jest rzecznictwo pod kątem projektowania nowych funduszy unijnych, ma też miejsce integracja środowiska organizacji poradniczych, oferowane są im szkolenia oraz dyskusje z ekspertami w wybranych zagadnieniach.

→ Dotacja PAFW wyniosła **3.281.305** USD, w tym 179.734 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
Instytut Spraw Publicznych

→ więcej informacji:
www.isp.org.pl/oip

14 rok działalności

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA
PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

14 rok działalności

Dzielimy się doświadczeniem polskiej transformacji

STYPENDIA IM. LANE'A KIRKLANDA

Program, rozpoczęty w 2000 roku, ma na celu przekazywanie polskich doświadczeń w zakresie transformacji ustrojowej przedstawicielom krajów Europy Wschodniej poprzez dwusemestralne studia uzupełniające na polskich uczelniach. Aktualnie program jest adresowany do kandydatów z Ukrainy, Rosji, Białorusi, a także Mołdawii, Gruzji, Armenii, Azerbejdżanu, Kazachstanu i Kirgistanu. W ramach indywidualnych programów edukacyjnych stypendyści Kirklanda studiują między innymi wybrane aspekty ekonomii i zarządzania, administracji publicznej i biznesu, prawa, nauk społecznych i politycznych, dziennikarstwa, zarządzania NGO, czy zarządzania w kulturze.

Stypendium rozpoczyna się kursem przygotowawczym, którego celem jest przekazanie i usystematyzowanie wiedzy z zakresu historii, sytuacji politycznej i społecznej Polski. Następnie stypendyści realizują swoje indywidualne programy na uczelniach Warszawy, Krakowa, Poznania, Wrocławia i Lublina, przygotowując pod kierunkiem opiekunów naukowych prace semestralne i dyplomowe. Organizowane są zjazdy integracyjne

terytoryczne, a także staże w instytucjach państwowych (np. w Sądzie Najwyższym, Narodowym Banku Polskim czy urzędach marszałkowskich), pozarządowych oraz prywatnych. Dodatkowym elementem programu są zajęcia z zakresu realizacji projektów i pracy zespołowej.

W latach 2000-2013 program ukończyło 565 stypendystów z jedenastu krajów, w tym 280 osób z Ukrainy, z Białorusi – 125, z Gruzji – 41, z Rosji – 35, Armenii – 21, Kazachstanu – 17, Mołdawii – 15, Litwy – 12, Słowacji – 10, Azerbejdżanu – 6 i z Kirgistanu 3 osoby. Najpopularniejszym kierunkiem wśród stypendystów są ekonomia i zarządzanie oraz prawo, dużym zainteresowaniem cieszą się także nauki społeczne, dziennikarstwo, nauki polityczne i stosunki międzynarodowe. Najlichnieszą grupę zawodową stanowili pracownicy wyższych uczelni oraz urzędnicy i eksperci.

Po zakończeniu programu z absolwentami utrzymywany jest regularny kontakt – dzięki biuletynowi, zjazdom absolwentów oraz poprzez stronę internetową www.kirkland.edu.pl. Byli stypendyści korzystają ze wsparcia Koordynatora Projektów Poststypendialnych, którego rolą jest pomoc absolwentom w utrzymywaniu kontaktów z Polską, a także w podejmowaniu przez nich wspólnych przedsięwzięć, takich jak stowarzyszenia absolwentów.

W latach 2001-2013 Realizatorem Programu była Polsko-Amerykańska Komisja Fulbrighta.

→ Dotacja PAFW wyniosła **9.782.516** USD, w tym 801.729 USD w 2013 roku.

→ Realizator Programu:
[Fundacja Edukacja dla Demokracji](http://FundacjaEdukacjaDlaDemokracji.pl)

→ więcej informacji:
www.kirkland.edu.pl

PRZEMIANY W REGIONIE (RITA)

Rozpoczęty w 2000 roku program jest adresowany do organizacji pozarządowych oraz instytucji edukacyjnych, które chcą dzielić się polskimi doświadczeniami w zakresie przemian społeczno-gospodarczych z partnerami w krajach Europy Wschodniej, a także Kaukazu i Azji Centralnej.

W ramach programu, poprzez otwarte konkursy grantowe dla polskich organizacji pozarządowych, przyznawane są dotacje na projekty mające na celu przekazywanie polskich doświadczeń, zwłaszcza w dziedzinie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, wzmacniania trzeciego sektora i działań społecznych, przekształceń w samorządzie terytorialnym, reformy edukacji oraz funkcjonowania wolnych mediów. Dotacje są przyznawane także na nawiązywanie i rozwijanie współpracy na szczeblu lokalnym z partnerami z krajów objętych programem. Łącznie od rozpoczęcia programu dofinansowano 808 projektów. W 2013 roku przyznano również 4 dofinansowania do większych projektów oraz 10 grantów wyjazdowych.

Ponadto polskim organizacjom pozarządowym i szkołom oferowane są szkolenia oraz wsparcie eksperckie, a także pomoc w ustanawianiu kontaktów i rozwoju współpracy z partnerami z zagranicy. Wymianie informacji między organizacjami i liderami społecznymi służy między innymi portal społecznościowy www.civicportal.org.

Istotną częścią programu są realizowane od 2004 roku wizyty studyjne w Polsce („Study Tours to Poland” - STP). Ich celem jest przybliżanie realiów Polski oraz Unii Europejskiej aktywnym obywatelom z krajów Europy Wschodniej, przede wszystkim liderom studentkim z Ukrainy, Białorusi, Rosji i Mołdawii oraz profesjonalistom z tych i innych krajów regionu. Zagraniczni goście spotykają się w Polsce z przedstawicielami życia publicznego, środowisk akademickich, biznesu, poznają działalność organizacji pozarządowych, instytucji cen-

tralnych i samorządów lokalnych, a także nawiązują inne wartościowe kontakty.

Łącznie, w latach 2004-2013, w różnego typu wizytach studyjnych, których gospodarzami były polskie organizacje pozarządowe, uczestniczyło prawie 5800 osób, w tym 2234 studentów i 3537 profesjonalistów reprezentujących różne środowiska.

→ Dotacja PAFW wyniosła **14.840.531** USD, w tym 1.354.890 USD w 2013 roku.

→ Realizatorzy Programu:
„RITA” - Fundacja Edukacja dla Demokracji
„Study Tours to Poland” - Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu

→ więcej informacji:
www.rita.edudemo.org.pl
www.studytours.pl

Ludzie, projekty, inicjatywy

PROGRAM „ENGLISH TEACHING”

Grzegorz Michałek – anglista, ratownik, trener programu „English Teaching”

PROGRAM „SZKOŁA UCZĄCA SIĘ” (SUS)

„Laboratoria Praktyki Edukacyjnej” – skuteczne rozwiązania wspierające proces uczenia się uczniów

PROGRAM STYPENDIÓW POMOSTOWYCH

Renata Bruździak – przyszła stażystka Citi

PROGRAM „RÓWNAĆ SZANSE”

„Młodzieżowe Laboratorium Nauki”

PROGRAM „PROJEKTOR – WOŁONTARIAT STUDENCKI”

„Wesoły sen na Javie” – wakacyjny projekt dla sześciolatków

KONKURS GRANTOWY „SENIORZY W AKCJI”

Międzypokoleniowy projekt „Teatr jednego widza”

PROGRAM „DZIAŁAJ LOKALNIE”

„Biotop Bike Park”

PROGRAM „LIDERZY PAFW”

Paweł Grabowski – lekarz i społecznik

PROGRAM „NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE”

Gerard Misiaczyk – Mobilny Doradca ICT

PROGRAM „LOKALNE PARTNERSTWA PAFW”

„GTV – Twoja okolica, poznaj ją!” – lokalna telewizja obywatelska

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

Barbara Bielska – bibliotekarka i liderka z fotograficzną pasją

PROGRAM „WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE”

Kursodrom – platforma e-learningowa dla menedżerów NGO

PROGRAM STYPENDIALNY IM. LANE’A KIRKLANDA

Olena Shynkarenko - stypendystka wyróżniona w konkursie Urzędu Patentowego RP

WARSZAWSKA LETNIA AKADEMIA EUROATLANTYCKA (WEASA)

PROGRAM „ENGLISH TEACHING”

Grzegorz Michałek – anglista, ratownik, trener programu „English Teaching”

Grzegorz Michałek z programem „English Teaching” współpracuje jako trener podczas szkoleń weekendowych dla nauczycieli. Jest anglistą z ponad dwudziestoletnim doświadczeniem i właścicielem szkoły języka angielskiego, a także ratownikiem-ochotnikiem Grupy Beskidzkiej GOPR. Najbardziej spektakularnym osiągnięciem Grzegorza Michałka jest zdobycie rekordu świata w deniwelacji jaskiniowo-górskiej. Był autorem i liderem projektu „Niebo i Piekło” („Heaven and Hell”), mającego na celu pokonanie przez członków klubu alpinistycznego Grupy Beskidzkiej GOPR największej na Ziemi różnicy wysokości – zejścia na dno najgłębszej jaskini Krubera-Voronja i wejścia na szczyt Mount Everest. Różnica wysokości jaką pokonał podczas dwóch wypraw to, po weryfikacji, 10 380 m. „Jestem ochotnikiem, a nie ratownikiem zawodowym. Mamy specjalne treningi dotyczące ewakuacji z kolei linowej, ściany latem i zimą, jaskini i stąd pomysł – chciałem sprawdzić, czy człowiek jest w stanie zrobić jedno i drugie” – powiedział o powstaniu idei na wyczyn Grzegorz Michałek.

W 2013 roku rekordzista odwiedził 13 szkół z województw małopolskiego, śląskiego i dolnośląskiego, w których realizowane były projekty w ramach programu „English Teaching”. Poprowadził w nich prezentacje w języku angielskim, podczas których opowiadał o swojej drodze do sukcesu i zachęcał młodych ludzi do wytrwałego dążenia do realizacji postawionych celów. „Grzegorz zjednał sobie dzieci i młodzież, którzy z wielkim zaangażowaniem i zapartym tchem słuchali jego opowieści. Pierwsze zaprezentowane zdjęcia przedstawiały rekordzistę świata na wycieczkach rodzinnych, gdy miał tyle samo lat, co słuchający go uczniowie. Dał się poznać jako człowiek, który nigdy nie porzuca swoich marzeń, a przy tym potrafi o nich wspaniale opowiadać” – mówi Sabina Marszałek – koordynator projektu „W krainie bajek – grajek po angielsku”, realizowanego w Binarowej.

”

Takie spotkania niosą dodatkową, niezaprzeczalną wartość: pokazują, że trzeba realizować swoje pasje, że można dokonać tak wielkiego wyczynu, jakim jest wejście na Mount Everest zaczynając od realizacji znacznie bliższych wyzwań, jakim może być nauka języka angielskiego.

Marta Rokicka

koordynator projektu „Robin Hood – mały ambasador języka angielskiego”

Ludzie, projekty, inicjatywy

Grzegorz Michałek podzielił się z dziećmi i młodzieżą nie tylko swoimi wrażeniami, ale też profesjonalną wiedzą alpinistyczną. „Takie spotkania niosą dodatkową, niezaprzeczną wartość: pokazują, że trzeba realizować swoje pasje, że można dokonać tak wielkiego wyczynu jakim jest wejście na Mount Everest zaczynając od realizacji znacznie bliższych wyzwań, jakim może być nauka języka angielskiego” – podkreśla Marta Rokicka koordynator projektu „Robin Hood – mały ambasador języka angielskiego”, realizowanego w szkole w Niegowici. Niesamowite podróże, w jakie rekordzista świata zabierał młodych ludzi uczących się języka angielskiego w ramach programu „English Teaching”, przybliżyły im nie tylko odległe zakątki świata, ale stanowiły też impuls do podejmowania wyzwań i realizacji własnych marzeń.

PROGRAM „SZKOŁA UCZĄCA SIĘ” (SUS)

„Laboratoria Praktyki Edukacyjnej” – skuteczne rozwiązania wspierające proces uczenia się uczniów

W listopadzie 2013 roku z uczniami, nauczycielami i dyrektorami szkół w Strachówce, Lubieszewie, Gorzowie Wielkopolskim i Kozielicach, uczestniczącymi w projekcie „Laboratoria Praktyki Edukacyjnej” (LPE) spotkał się profesor William Stroud z Teachers College Columbia University w Nowym Jorku.

W szkołach LPE wprowadzono rozwiązania, które jak pokazują najnowsze wyniki badań edukacyjnych skutecznie wspierają nauczanie i uczenie się. Są to: wzajemna obserwacja lekcji przez nauczycieli, nagrywanie i omawianie lekcji, planowane lekcji i poleceń będących wyzwaniem dla uczniów, omawianie prac uczniów i wykorzystywanie wniosków do planowania nauczania, obserwacja wybranych uczniów i planowanie zmian oraz tzw. „spacer edukacyjny”.

Nauczyciele ze szkół „laboratoryjnych” stosują te rozwiązania pod kierownictwem trenerów Centrum Edukacji Obywatelskiej szkolonych przez wykładowców z Teachers College od 2012 roku. W listopadzie 2013 otworzyli drzwi swoich klas prezentując efekty prac nauczy-

Spotkaliśmy się, by podzielić się z Wami obserwacjami zewnętrznego oka, które patrzy inaczej i też może zobaczyć więcej, bo nie prowadzi lekcji a jedynie obserwuje. To czy te obserwacje będą dla Was użyteczne, czy coś z tego zastosujecie w swojej dalszej pracy, zależy już od Was. Sami najlepiej wiecie, co może zadziałać, a co nie.

profesor Bill Stroud

Teachers College Columbia University
w Nowym Jorku

cielowi z innych szkół realizujących program. Wizyta w szkołach obejmowała obserwację lekcji oraz następujące po nich warsztaty, w których uczestniczyli nauczyciele ze szkół gospodarzy oraz goście.

Podczas warsztatów prowadzonych przez prof. Strouda dyskutowano, jak wykorzystać takie rozwiązania. W każdej z odwiedzanych „laboratoryjnych” szkół uczestnicy wizyty skupili się na jednym wybranym aspekcie. Wizyta w Strachówce dotyczyła analizy prac uczniów, wizyta w Lubieszewie poświęcona była obserwacji wybranych uczniów, w Gorzowie Wielkopolskim analizowano proces wzajemnych obserwacji lekcji przez nauczycieli, a w Kozielicach procedurę nagrywania i obserwacji lekcji.

„Spotkaliśmy się, by podzielić się z Wami obserwacjami zewnętrznego oka, które patrzy inaczej i też może zobaczyć więcej, bo nie prowadzi lekcji a jedynie obserwuje. To czy te obserwacje będą dla Was użyteczne, czy coś z tego zastosujecie w swojej dalszej pracy, zależy już od Was. Sami najlepiej wiecie, co może zadziałać, a co nie” – mówił profesor Bill Stroud w Lubieszewie. Pokazywał zebranym, w jaki sposób osoba obserwująca lekcję powinna opowiadać o tym, co widziała. Podkreślał też, jak ważne jest to, żeby obserwator trzymał się faktów, opisywał funkcjonowanie ucznia w klasie, bez elementów oceny. „Nauczyciele prowadzący lekcje słuchali, pytali, dopowiadali. Dyskusje trwały ponad godzinę. Teraz czas na wnioski i kolejne zmiany w procesie nauczania” – relacjonowała spotkanie Magdalena Jurewicz z zespołu „Szkoły Uczącej Się” w CEO.

Projekt „Laboratoria Praktyki Edukacyjnej” realizowany jest od 2012 roku w ramach programu „Szkoła Ucząca Się” przez Fundację Centrum Edukacji Obywatelskiej we współpracy z wykładowcami Kolegium Nauczycielskiego Uniwersytetu Columbia. Celem projektu jest przygotowanie dziewięciu wybranych szkół SUS do dzielenia się wiedzą i pokazywania dobrych praktyk edukacyjnych nauczycielom z innych placówek.

PROGRAM STYPENDIÓW POMOSTOWYCH

Renata Bruździak – przyszła stażystka Citi

Pochodzi z Zaborowa – niewielkiej miejscowości w województwie warmińsko-mazurskim. Dzięki bardzo dobrym wynikom w nauce w szkole średniej, otrzymała stypendium na pierwszy rok studiów w ramach Programu Stypendiów Pomostowych, co umożliwiło jej podjęcie nauki w Szkole Głównej Handlowej na kierunku Finanse i Rachunkowość. „Otrzymanie stypendium pomostowego pomogło mi nie tylko sfinansować koszty związane z podjęciem studiów, ale także zmotywowało do dalszej wyťažonej pracy. Stypendium stanowiło bowiem dla mnie namacalny dowód na to, że moje wysiłki są doceniane” – wspomina Renata.

Dzięki wysokiej średniej po pierwszym roku studiów została laureatką konkursu „Prymus” i otrzymała stypendium na drugi rok ufundowane przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności, a także – na kolejnych latach studiów – stypendium korporacyjne Fundacji BRE Banku (Partnera Programu Stypendiów Pomostowych) oraz stypendium językowe. „Otrzymane wsparcie uświadomiło mi, że stypendium to nie tylko pomoc, ale także zobowiązanie do wykorzystania drzemiącego w nas potencjału oraz do dzielenia się tym potencjałem z innymi” – twierdzi stypendystka, która aktywnie angażuje się w działania społeczne, między innymi pracując w charakterze wolontariusza.

Ludzie, projekty, inicjatywy

”

Dzięki stażowi w Citi nabiorę większej pewności siebie i lepiej poznam swoje słabe i mocne strony. Będzie to nie tylko sprawdzian charakteru, ale również doskonała lekcja radzenia sobie z nowymi wyzwaniami.

Renata Bruździak

W 2013 roku Renata zdecydowała, że będzie ubiegać się o staż w USA oferowany przez Citi w ramach Polsko-Amerykańskiej Inicjatywy Stażowej (PAII). „Jest to nie tylko niebywała szansa na zdobycie cennego doświadczenia zawodowego, ale także na poszerzenie własnych horyzontów, poznanie Stanów Zjednoczonych i ich kultury” – podkreśla stypendystka. Wysokie oceny na studiach, bardzo dobra znajomość języka angielskiego i wiedza nt. finansów i rachunkowości to jej mocne strony. Stypendystka pomyślnie przeszła proces rekrutacji i w 2014 roku, w wakacje, wyjedzie na staż do USA. „Dzięki stażowi w Citi nabiorę większej pewności siebie i lepiej poznam swoje słabe i mocne strony. Będzie to nie tylko sprawdzian charakteru, ale również doskonała lekcja radzenia sobie z nowymi wyzwaniami” – twierdzi Renata Bruździak.

Po odbyciu stażu Renata zamierza rozpocząć pracę w sektorze finansowym w Polsce. Wierzy, że zdobyte podczas pobytu w Nowym Jorku doświadczenie zawodowe w jednej z największych instytucji finansowych na świecie, będzie jej mocnym autem na rynku pracy. Nie zamierza również rezygnować z działalności społecznej.

PROGRAM „RÓWNAĆ SZANSE”

„Młodzieżowe Laboratorium Nauki”

Dla trzydziestoosobowej grupy młodzieży gimnazjalnej z gmin Błazowa i Dynów, która fascynuje się naukami ścisłymi, Fundacja Generator Inspiracji w ramach programu „Równać Szanse” pomogła zapoczątkować „Młodzieżowe Laboratorium Nauki”. Tworzą je zespoły zadaniowe, w ramach których uczniowie przygotowują doświadczenia naukowe z robotyki, chemii, fizyki i biologii. Dzięki wspólnej pracy nie tylko poszerzają wiedzę i rozwijają swoje zainteresowania, ale również nabywają umiejętność pracy w grupie i uczą się zasad przywództwa.

Inspiracją do powstania „Laboratorium” były pokazy naukowe, jakie podczas zajęć pozalekcyjnych w Błazowej zaprezentowali studenci-wolontariusze programu „PROJEKTOR – wolontariat studencki”. „Brakowało nam miejsca, gdzie moglibyśmy spędzać wolny czas. Łączy nas fascynacja naukami ścisłymi. Dlatego postanowiliśmy złożyć wniosek do progra-

mu „Równać Szanse” – w ten sposób powstał nasz drugi dom - „Młodzieżowe Laboratorium Nauki” – powiedziała jedna z uczestniczek projektu. Młodzież z Białzowej i Dynowa organizuje pikniki naukowe dla dzieci i młodzieży, podczas których prezentuje swoją wiedzę i umiejętności. Uczestnicy „Laboratorium” wzięli między innymi udział w „Nocy Młodych Odkrywców” oraz „RoboShow” podczas konferencji „Sektor 3.0”. Odwiedzili również krakowski Ogród Doświadczeń i Centrum Nauki Kopernik w Warszawie, gdzie zainspirowali się do realizacji kolejnych ciekawych eksperymentów naukowych.

W lipcu 2013 roku gościli w Warszawie, w Przedstawicielstwie w Polsce PAFW wraz z wolontariuszami programu „PROJEKTOR – wolontariat studencki”. Przedstawiciele wszystkich zespołów zadaniowych zaprezentowali przykłady interesujących doświadczeń. Na przykładzie prostego modelu zbudowanego z ogólnie dostępnych materiałów pokazali między innymi, jak funkcjonuje płuco, w jaki sposób można wydobyć dźwięk z naczyń napełnionych wodą, a także, jak działają inteligentne roboty zbudowane z klocków LEGO.

Młodzież biorąca udział w projekcie korzysta również ze szkoleń. Po warsztatach medialnych zaczęli tworzyć krótkie spoty edukacyjne, które zamieszczają w Internecie, tak aby z ich doświadczeń mogły skorzystać młode osoby z całej Polski.

PROGRAM „PROJEKTOR – WOLONTARIAT STUDENCKI”

„Wesoły sen na Javie” – wakacyjny projekt dla sześciolatków

W lipcu 2013 roku dwójka studentów z Warszawy i Szczecina, uczestników programu „PROJEKTOR – wolontariat studencki”, postanowiła wykorzystać swoją wiedzę i pasję w realizacji wakacyjnego projektu technologicznego dla uczniów szkoły podstawowej z Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Rudniku, w województwie śląskim. Aleksandra, studentka ostatniego roku psychologii na Uniwersytecie Warszawskim i animatorka, oraz Michał, inżynier elektro-

Ludzie, projekty, inicjatywy

”

Zarówno dla mojego kolegi, jak i dla mnie była to niezapomniana przygoda i wyzwanie. To niesamowite, że dzieci z szóstej klasy już czwartego dnia były w stanie z naszą pomocą stworzyć prostą grę komputerową. Mieliśmy z tego ogromną satysfakcję.

Aleksandra Pagórska

liderka projektu

niki i telekomunikacji oraz doktorant Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, przez tydzień w ramach „Wesołego snu na Javie” zgłębiali z szóstoklasistami tajniki języka programowania. Uczniowie nie tylko dowiedzieli się, co to jest algorytm, jak poprawnie instalować programy, ale również poznali środowisko Java i jego podstawowe parametry, dzięki czemu mogli sami stworzyć nieskomplikowaną grę.

„Zarówno dla mojego kolegi, jak i dla mnie była to niezapomniana przygoda i wyzwanie. To niesamowite, że dzieci z szóstej klasy już czwartego dnia były w stanie z naszą pomocą stworzyć prostą grę komputerową. Mieliśmy z tego ogromną satysfakcję” – mówi o sukcesie inicjatywy jej liderka Aleksandra Pagórska.

Celem zrealizowanego przez wolontariuszy projektu było nie tylko zwrócenie uwagi młodych ludzi na możliwości, jakie dają nowe technologie, ale również zainspirowanie ich do poszerzania kręgu zainteresowań oraz poszukiwania nowych pasji. Dlatego dla równowagi zajęcia z informatyki uzupełnili różnymi zabawami integracyjnymi, podczas których zorganizowali między innymi turniej kultury hiszpańskiej oraz nauczyli dzieci podstawowych zwrotów w tym języku. Poprowadzili również warsztaty z autoprezentacji oraz szkolenie z tworzenia prezentacji multimedialnych. Na koniec zaangażowali młodych ludzi z Rudnika w przygotowanie tematycznych sesji fotograficznych. „Świat, w którym wychowuje się współczesna młodzież, zmienia się w ogromnym tempie. Aby za nim nadążyć, potrzebuje ona rozwijać wiele umiejętności” – podsumowują podjęte działania wolontariusze „PROJEKTORA”.

KONKURS GRANTOWY „SENIORZY W AKCJI”

Międzypokoleniowy projekt „Teatr jednego widza”

Od ponad dziesięciu lat Pani Emilia Betlejewska, reżyserka i scenografka, jedna z animatorek projektu „Teatr jednego widza”, który realizowany był w 2013 roku w Toruniu dzięki dofinansowaniu w konkursie „Seniorzy w Akcji” łączy pokolenia poprzez warsztaty teatralne.

Wraz z Dorotą Gojło, psycholog i biblioterapeutą reprezentującą młode pokolenie, postanowiły stworzyć niezwykle międzypokoleniowy teatr pudełkowy. Wspólnie z seniorami i młodzieżą przygotowywały kameralne spektakle, które następnie wystawiane były w pudełkach przy łóżkach dzieci przebywających w hospicjum. Teatr pudełkowy nawiązuje do dziewiętnastowiecznej tradycji teatru lalek skierowanego do dzieci, w którym wycinano płaskie kartonowe marionetki poruszające się w pudełku i będące bohaterami opowieści. „Uważam, że teatr jest najlepszą platformą, na której można wymieniać swoje poglądy, uczyć się tolerancji i wzajemnego szacunku. To miejsce, w którym zapomina się o własnym wieku. Chciałam pokazać seniorom skupionym częstokroć na sobie, że niezwykle wartością jest działanie społeczne, które skupia uwagę na innych” – mówi Emilia Betlejewska.

Przez kilka miesięcy międzypokoleniowy zespół wolontariuszy pod czujnym okiem ekspertów tworzył bajki terapeutyczne, na podstawie których powstały scenariusze teatralne do przedstawień pudełkowych. Pudełka od początku do końca były tworzone przez uczestników – pomogły w tym nie tylko warsztaty plastyczne i scenograficzne, ale też umiejętności samych wolontariuszy: wśród nich znaleźli się studenci kierunków artystycznych i bibliotekoznawstwa oraz seniorzy z pasją do majsterkowania. Grupa kilkakrotnie spotkała się też z psychologiem, pracownikiem hospicjum, który przygotował ich do pracy z chorymi dziećmi.

Przedstawienia zostały wystawione na deskach Teatru, następnie wolontariusze odwiedzali widzów w hospicjum. Udało się je zaprezentować wszystkim podopiecznym – były wystawiane kilkanaście razy. „Nasze działania spotykały się z dużym entuzjazmem. Projektem zainteresowali się lekarze pediatri z toruńskich przychodni, i prosili, abyśmy pojechali z gotowym spektaklem do ich małych, często przewlekłe chorujących pacjentów. Chcieli im w ten sposób zrobić niespodziankę. To niezwykle cenne dla nas, że w propagowanie idei „Teatru jednego widza” angażują się osoby, które do tej pory nie miały nic wspólnego z teatrem” – podkreślała pomysłodawczyni.

”

Teatr jest najlepszą platformą, na której można wymieniać swoje poglądy, uczyć się tolerancji i wzajemnego szacunku. To miejsce, w którym zapomina się o własnym wieku. Chciałam pokazać seniorom skupionym częstokroć na sobie, że niezwykle wartością jest działanie społeczne, które skupia uwagę na innych.

Emilia Betlejewska
animatorka projektu

Ludzie, projekty, inicjatywy

PROGRAM „DZIAŁAJ LOKALNIE”

„Biotop Bike Park”

Jeden z największych torów rowerowych w Polsce powstał w Myślenicach, w województwie małopolskim, dzięki projektowi dofinansowanemu w 2013 roku w programie „Działaj Lokalnie” przez Ośrodek Działaj Lokalnie Fundację Sztuki, Przygody i Przyjemności ARTS. „Chcieliśmy stworzyć miejsce wspólne dla amatorów i pasjonatów rowerów. Takim właśnie miejscem stał się Biotop Bike Park, czyli centrum kolarstwa górskiego” – mówi o pomysle powstania toru Mikołaj Wincenciak, koordynator inicjatywy z Klubu Sportowego Biotop Myślenice.

Pracę nad stworzeniem toru rozpoczęły się od znalezienia, oczyszczenia i przygotowania pod budowę działki w okolicach Dolnego Jazu. Z zaangażowaniem ponad 50 mieszkańców-wolontariuszy rozpoczęła się konstrukcja toru typu „pump track” (umożliwiającego przejazd bez pedałowania). Wspólnymi siłami zbudowali też profesjonalne miejsce startu, a cały tor połączony jest z wypożyczalnią rowerów, tak aby trenować mogli również Ci, którzy nie posiadają własnego sprzętu.

„Poprzez wspólną budowę z młodszymi i starszymi mieszkańcami chcieliśmy pokazać wartość współdziałania” dodaje Mikołaj Wincenciak. Wszystkie atrakcje dostępne są bezpłatnie dla mieszkańców. Park, który cały czas jest rozbudowywany na obszarze 1 ha, stał się miejscem rekreacji. Na torze dwukrotnie zorganizowane zostały zawody sportowe z udziałem blisko 200 zawodników z całej Polski – „Just pump it” oraz „Night Contest”, które zgromadziły blisko 500 osób.

”

Poprzez wspólną budowę z młodszymi i starszymi mieszkańcami chcieliśmy pokazać wartość współdziałania.

Mikołaj Wincenciak
koordynator projektu

PROGRAM „LIDERZY PAFW”

Paweł Grabowski – lekarz i społecznik

Paweł Grabowski – absolwent VII edycji programu „Liderzy PAFW”, pochodzi z Krakowa, w Warszawie spędził dziesięć lat. Lekarz, specjalista medycyny paliatywnej. W 2009 roku zdecydował się zrezygnować z pracy w stołecznym Centrum Onkologii, aby stworzyć hospicjum na Podlasiu, gdzie brakowało profesjonalnej pomocy dla osób nieuleczalnie chorych.

O sobie mówi niewiele, gdyż, jak podkreśla „liczy się dzieło, nie ja”. Założył Fundację Podlaskie Hospicjum Onkologiczne, którego celem jest niesienie pomocy chorym oraz ich rodzinom. Organizuje również pomoc w ramach hospicjum domowego, a także, poprzez szkolenia, dla personelu medycznego i wolontariuszy. Fundacja prowadzi również działania na rzecz rehabilitacji osób niepełnosprawnych w ramach Warsztatów Terapii Zajęciowej. Oferuje nie tylko wsparcie rehabilitanta i psychologa, ale również integruje uczestników angażując ich w ciekawe zajęcia m.in. dzięki stworzeniu sześciu pracowni – artystycznej, krajoznawczej, ogrodniczej, multimedialnej, technicznej oraz gospodarstwa domowego.

„Dla niego nie ma rzeczy niemożliwych. Inni dużo mówią, ale kiedy przychodzi do konkretów, odpuszczają. On od razu zaczyna działać. Szuka sprzymierzeńców, sponsorów, współpracowników. Tworzy coś, organizuje, pomaga i biegnie dalej. Ma w sobie wielką pozytywną energię i niesamowitą charyzmę, a przy tym ogromną wiedzę i doświadczenie” – chwali Anna Dobrowolska-Cylwik, Wiceburmistrz gminy Michałowo.

Za swoją dobroczynną działalność został wyróżniony w konkursie o tytuł „Społecznika Roku” Tygodnika Newsweek Polska w 2011 roku, a w 2013 roku otrzymał tytuł Miłośniergo Samarytanina 2013 w plebiscycie organizowanym przez Stowarzyszenie Wolontariat Świętego Eliasza w Krakowie.

”

Dla niego nie ma rzeczy niemożliwych. Inni dużo mówią, ale kiedy przychodzi do konkretów, odpuszczają. On od razu zaczyna działać. Ma w sobie wielką pozytywną energię i niesamowitą charyzmę, a przy tym ogromną wiedzę i doświadczenie.

Anna Dobrowolska-Cylwik
Wiceburmistrz gminy Michałowo

Ludzie, projekty, inicjatywy

PROGRAM „NOWE TECHNOLOGIE LOKALNIE”

Gerard Misiaczyk – Mobilny Doradca ICT

Samorządowiec i społecznik. Z wykształcenia politolog, z zamiłowania fotografik, akwarelista, projektant stron internetowych i pasjonat nowych technologii. Mieszka w Gostyniu, w województwie wielkopolskim.

Po raz pierwszy podjął współpracę w ramach przedsięwzięć Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności angażując się w program „Działaj Lokalnie”. Koordynował realizację projektu grupy nieformalnej, która już w kolejnym roku przekształciła się w stowarzyszenie. Kieruje nim obecnie prowadząc m.in. warsztaty terapii zajęciowej dla niepełnosprawnych. Dobre doświadczenia w pracy na rzecz innych zachęciły go do zgłoszenia swojej kandydatury na Mobilnego Doradcę ICT do pilotażowej edycji programu „Nowe Technologie Lokalnie”.

„Umiejętności, które posiadałem do tej pory, ciekawość i chęć poznania nowych zagadnień związanych z ICT, wykorzystałem i pogłębiłem podczas profesjonalnych szkoleń zorganizowanych przez Fundację Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego. Tak przygotowany mogłem, na szerszą skalę niż dotychczas, rozpocząć współpracę ze środowiskiem organizacji pozarządowych działających w Wielkopolsce i realnie wpływać na podnoszenie kompetencji i wzmacnianie potencjału trzeciego sektora w zakresie wykorzystania nowych technologii” – podkreśla Gerard Misiaczyk. W ramach programu przeprowadził kilkadziesiąt audytów technologicznych oraz poprowadził ponad sto spotkań, szkoleń i konsultacji w organizacjach pozarządowych oraz grupach nieformalnych. Zauważył, że jak wieloma problemami borykają się szczególnie małe organizacje – od obaw przed włączeniem ICT w swoje działania po ogromne braki sprzętowe, nieznajomość narzędzi ułatwiających pracę i komunikację z otoczeniem. Zaznacza, że program „Nowe Technologie Lokalnie” doskonale wpisuje się w zidentyfikowane potrzeby, a oferowane wsparcie nie jest jednorazowe. Z satysfakcją obserwuje zadowolenie organizacji, które z jego pomocą przechodzą kolejne etapy technologicznego wtajemniczenia.

”

Umiejętności, które posiadałem do tej pory, ciekawość i chęć poznania nowych zagadnień związanych z ICT, wykorzystałem i pogłębiłem podczas profesjonalnych szkoleń zorganizowanych przez FRŚI. Tak przygotowany mogłem, na szerszą skalę niż dotychczas, rozpocząć współpracę ze środowiskiem organizacji pozarządowych działających w Wielkopolsce i realnie wpływać na podnoszenie kompetencji i wzmacnianie potencjału trzeciego sektora w zakresie wykorzystania nowych technologii.

Gerard Misiaczyk
Mobilny Doradca ICT

„Wielowątkowość programu NTL powoduje, że poprzez udział w takich wydarzeniach jak Sektor 3.0, spotkaniach klubów technologicznych w kilkunastu miastach w Polsce, uruchomieniem serwisu technologie.ngo.pl, sukcesywnie podnosi się poziom wiedzy trzeciego sektora na temat ICT, a ja zawsze dysponuję atrakcyjną ofertą dla chętnych do współpracy społeczników” – zauważa Mobilny Doradca.

PROGRAM „LOKALNE PARTNERSTWA PAFW”

„GTV – Twoja okolica, poznaj ją!” – lokalna telewizja obywatelska

Partnerzy z sześciu gmin powiatu grodziskiego – Grodziska Mazowieckiego, Jaktorowa, Milanówka, Żabiej Woli, Podkowy Leśnej i Baranowa, których liderem jest Stowarzyszenie Europa i My, chcąc zaktywizować mieszkańców i lokalne instytucje, postanowili zaprosić ich do współtworzenia internetowej telewizji obywatelskiej. Ich celem było stworzenie platformy działań i komunikacji społecznej, która wzmacnia tożsamość lokalną i integruje mieszkańców z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. W rezultacie, w ramach projektu dofinansowanego w programie „Lokalne Partnerstwa PAFW”, po kilku miesiącach intensywnych przygotowań, wiosną 2013 roku ruszyła lokalna telewizja „GTV – Twoja okolica”.

„Powiat grodziski jest obszarem, gdzie sprowadza się bardzo dużo nowych ludzi, którzy poszukują integracji, nie znają siebie wzajemnie, nie znają miejsca, w którym zaczynają mieszkać” – tłumaczy genezę powstania telewizji jej koordynator – Daniel Prędkopowicz ze Stowarzyszenia Europa i My, które jako lider partnerstwa otrzymało grant na realizację przedsięwzięcia. „Uznaliśmy, że dobrym sposobem na przybliżenie im okolicy będzie lokalna telewizja obywatelska tworzona przez i dla mieszkańców” – dodaje.

W pracę redakcji zaangażowani są wolontariusze, którzy tworzą materiały filmowe z imprez kulturalnych i sportowych, przygotowują relacje z działalności samorządów i orga-

Powiat grodziski jest obszarem, gdzie sprowadza się bardzo dużo nowych ludzi, którzy poszukują integracji, nie znają siebie wzajemnie, nie znają miejsca, w którym zaczynają mieszkać. Uznaliśmy, że dobrym sposobem na przybliżenie im okolicy będzie lokalna telewizja obywatelska tworzona przez i dla mieszkańców.

Daniel Prędkopowicz
Stowarzyszenie Europa i My

Ludzie, projekty, inicjatywy

nizacji pozarządowych, sondy uliczne, a w planie jest serwis informacyjny. Są wśród nich osoby, które mają doświadczenie telewizyjne i dziennikarskie, studenci dziennikarstwa, ale również amatorzy, którzy znaleźli nową pasję. Przygotowując się do uruchomienia internetowej telewizji, brali udział w warsztatach dziennikarskich, filmowych i montażowych. Wolontariusze GTV starają się być obecni na wszystkich ważniejszych dla społeczności lokalnej wydarzeniach. Przygotowane materiały trafiają na portal gtv.info.pl, który odwiedziło już blisko 15 tysięcy użytkowników, na kanał Youtube, gdzie zamieszczone materiały zostały dotychczas wyświetlone ponad 100 tys. razy oraz na portale społecznościowe.

Promocji działalności lokalnej telewizji oraz integracji lokalnej społeczności służył między innymi zorganizowany wspólnie przez Lokalne Partnerstwo z powiatu grodzkiego Tydzień Aktywności Obywatelskiej, podczas którego mieszkańcy mogli skorzystać z objazdowego kina letniego oraz wziąć udział w konkursie „Twoja okolica w obiektywie kamery”. Sukcesy pierwszych miesięcy działań GTV zaprezentowane zostały na gali, podczas której odbył się panel dyskusyjny na temat budowania więzi międzyludzkich i wpływu mediów na lokalną społeczność z udziałem m.in. Edwina Bendyka z Tygodnika Polityka oraz Grzegorza Miecugowa z TVN.

Za realizację projektu „GTV Twoja okolica” Lokalne Partnerstwo PAFW z powiatu grodzkiego otrzymało nagrodę w konkursie „3 filary” dla „Najlepszego Partnerstwa Międzysektorowego” w powiecie grodzkim.

PROGRAM ROZWOJU BIBLIOTEK

Barbara Bielska – bibliotekarka i liderka z fotograficzną pasją

Barbara Bielska mieszka i pracuje w Reszlu na Warmii. W Programie Rozwoju Bibliotek uczestniczy od jego pierwszej edycji. Od trzydziestu lat związana jest z Miejską Biblioteką Publiczną, od 1991 roku jako jej dyrektor. Jest również członkiem-założycielem Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego „Re-Akcja” w Reszlu.

Pomimo wielu lat pracy w bibliotece wciąż z entuzjazmem podejmuje nowe wyzwania, uczy się, zdobywa doświadczenia i jest gotowa na zmiany. Biblioteka, której jest menedżerem, pełni rolę lokalnego centrum aktywności mieszkańców. Nie tylko stworzyła dobry zespół, ale również podjęła współpracę z różnymi partnerami, w tym organizacjami pozarządowymi, z którymi wspólnie realizuje projekty na rzecz społeczności. Wprowadza nowe formy działalności, które cieszą się dużą popularnością wśród mieszkańców. Już w 2000 roku, przy wsparciu Amerykańskiego Korpusu Pokoju, otworzyła w bibliotece pierwszą w województwie kawiarenkę internetową. „Moim marzeniem jest stworzenie w bibliotece miejsca, które będzie przestrzenią dla aktywności wszystkich mieszkańców, miejscem spotkań, wymiany myśli, w którym rodziłyby się ciekawe inicjatywy i wspólne projekty. A mieszkańcy będą mogli realizować swoje pomysły, wykorzystać umiejętności i wyobraźnię” – mówi bibliotekarka.

Od 2012 roku, obecnie jako wolontariuszka Fundacji Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, uczestniczy w programie leaderskim LABiB zainicjowanym w ramach Programu Rozwoju Bibliotek. Program oparty jest na sieci aktywnych osób, które ze sobą współpracują,

dzielić się wiedzą, inspirować, aby integrować różne środowiska, rozwijać lokalne społeczności, zmieniać biblioteki. „Bo w szybko zmieniającym się świecie, największym grzechem byłoby pozostać w miejscu” – podkreśla liderka.

W kwietniu 2013 roku, wraz z dziewięcioma innymi bibliotekarkami, wyjechała do Stanów Zjednoczonych jako uczestniczka International Visitor Leadership Program. Wizyta studyjna, zorganizowana przez Departament Stanu USA, odbywała się pod hasłem „Public Libraries as Technologically Advanced Community Centers”. „Podróże mnie fascynują – lubię obserwować, rozmawiać z ludźmi, poznawać historię odwiedzanych miejsc, doświadczać innej kultury. Podczas wielu spotkań z amerykańskimi bibliotekarzami w Waszyngtonie, Seattle i na Florydzie mogłam się przekonać, że chociaż dzielą nas tysiące kilometrów, to łączy nas ta sama pasja i zaangażowanie, z jakim podchodzimy do swojego zawodu” – mówi Barbara Bielska.

Pracę zawodową łączy ze swoją pasją, jaką jest fotografia. W 2013 roku była współautorką wystawy „Biblioteka – mój czas, moje miejsce”, przygotowanej przez Wojewódzką Bibliotekę Publiczną w Olsztynie, na którą wykonała zdjęcia.

W uznaniu jej zasług dla miasta i gminy, a w szczególności za promowanie miasta i inicjowanie wielu imprez kulturalnych i oświatowych, integrujących lokalną społeczność, w 2011 roku Rada Miejska Reszla przyznała jej medal honorowy „Zasłużonym-Reszel”.

”

Moim marzeniem jest stworzenie w bibliotece miejsca, które będzie przestrzenią dla aktywności wszystkich mieszkańców, miejscem spotkań, wymiany myśli, w którym rodziłyby się ciekawe inicjatywy i wspólne projekty. A mieszkańcy będą mogli realizować swoje pomysły, wykorzystać umiejętności i wyobraźnię.

Barbara Bielska

Ludzie, projekty, inicjatywy

PROGRAM „WSPIERAMY ORGANIZACJE POZARZĄDOWE”

Kursodrom – platforma e-learningowa dla menedżerów NGO

Kursodrom.pl to platforma e-learningowa umożliwiająca naukę przez Internet. Adresowana jest do menedżerów NGO oraz wszystkich zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji w zakresie zarządzania organizacjami pozarządowymi.

Marketing, prawo, finanse, fundraising, planowanie strategiczne i zarządzanie zasobami ludzkimi to tylko niektóre tematy kursów dostępnych na Kursodromie. Kursy podzielone są na moduły. Uczestnictwo w każdym z nich trwa około dwóch-trzech godzin. Wszystkie są interaktywne – użytkownik proszony jest o wykonywanie różnych zadań np. łączenie zdań, przyporządkowanie definicji do pojęć oraz odpowiedź na pytania. Na zakończenie można wykonać test i uzyskać certyfikat ukończenia.

„Na platformie możemy szkolić się w dogodnym dla nas miejscu i czasie. Plusem jest również to, że zapoznajmy się z wiedzą w sposób wykraczający poza samo czytanie artykułów i pasywne przyglądanie się prezentacjom. Kolejną zaletą jest jakość kursów. Każdy przygotowujemy kilka miesięcy. Natomiast kiedy wejdziemy już na poziom wymiany doświadczeń, dzielimy się nimi nie z dziesięcioma osobami na sali szkoleniowej, tylko z grupą wielokrotnie większą” – mówi o zaletach e-learningu Piotr Henzler, koordynujący przedsięwzięcie w Fundacji Akademii Organizacji Obywatelskich.

Kursodrom powstał w 2013 roku w ramach programu „Menedżerowie NGO” („PRO-MENGO”) realizowanego przez Fundację Akademię Organizacji Obywatelskich. Jego celem jest wzmocnienie kompetencji menedżerskich osób zarządzających organizacjami pozarządowymi poprzez cykl stacjonarnych szkoleń z wykwalifikowanymi trenerami w formule blended learning uzupełnionych o e-learning. Przedsięwzięcie jest jednym z komponentów programu PAFW „Wspieramy Organizacje Pozarządowe”.

”

Na platformie możemy szkolić się w dogodnym dla nas miejscu i czasie. Plusem jest również to, że zapoznajmy się z wiedzą w sposób wykraczający poza samo czytanie artykułów i pasywne przyglądanie się prezentacjom.

Piotr Henzler
Fundacja Akademia
Organizacji Obywatelskich

PROGRAM STYPENDIALNY IM. LANE'A KIRKLANDA

Olena Shynkarenko - stypendystka wyróżniona w konkursie Urzędu Patentowego RP

Olena Shynkarenko, stypendystka Programu im. Lane'a Kirklanda w roku akademickim 2012/13, pochodzi z Ukrainy. Podczas pobytu na stypendium Kirklanda w Polsce studiowała w Instytucie Prawa i Własności Intelektualnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie ukończyła również studia podyplomowe. Pod kierownictwem dr Sybilli Stanisławskiej-Kloc przygotowała pracę dyplomową zatytułowaną „Transformacja polskiego systemu ochrony praw autorskich: lekcje dla Ukrainy”, która może służyć jako przykład w działalności ukraińskiego ustawodawcy.

„Udział w Programie Stypendialnym im. Lane'a Kirklanda był dla mnie wspaniałą możliwością rozwoju – naukowego, profesjonalnego i osobistego. Praca nad projektem badawczym pozwoliła mi zdobyć wiedzę w zakresie prawa własności intelektualnej, oraz zrozumieć, jak się tworzy i jak funkcjonuje prawo autorskie w Polsce” – mówi Kirklandystka.

Jej praca została zgłoszona przez opiekunkę naukową do XI edycji konkursu na najlepszą pracę dyplomową z zakresu własności intelektualnej ogłoszonego przez Urząd Patentowy RP w 2013 r. i zdobyła wyróżnienie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W Jury konkursu zasiadają pracownicy naukowcy Uniwersytetu Warszawskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Polskiej Akademii Nauk oraz Prezes Urzędu Patentowego RP.

Olena Shynkarenko jest absolwentką Wydziału Nauk Prawnych Uniwersytetu Narodowego „Akademia Kijowsko-Mohylańska” w Kijowie. Przed przyjazdem na stypendium do Polski pracowała w kijowskiej kancelarii prawnej zajmując się obsługą prawną firm międzynarodowych, wspieraniem działalności takich firm na Ukrainie, w tym także w zakresie prawa własności intelektualnej. Od 2010 roku należy do American Chamber of Commerce in Ukraine, a od 2011 do European Business Association z siedzibą w Kijowie. Obecnie jest doktorantką Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, gdzie pracuje nad rozprawą dotyczącą polskiego

”

Udział w Programie Kirklanda był dla mnie wspaniałą możliwością rozwoju – naukowego, profesjonalnego i osobistego. Praca nad projektem badawczym pozwoliła mi zdobyć wiedzę w zakresie prawa własności intelektualnej, oraz zrozumieć, jak się tworzy i jak funkcjonuje prawo autorskie w Polsce.

Olena Shynkarenko

Ludzie, projekty, inicjatywy

i unijnego prawa autorskiego. „Stypendium Kirklanda było dla mnie katalizatorem dla dalszego rozwoju naukowego” – podkreśla Olena, której udział w Programie Kirklanda umożliwił otrzymanie dodatkowych punktów w procesie rekrutacyjnym na studia doktoranckie i otrzymanie stypendium w ramach programu stypendialnego dla obywateli krajów należących do Partnerstwa Wschodniego.

WARSZAWSKA LETNIA AKADEMIA EUROATLANTYCKA (WEASA)

W lipcu 2013 r., w Kolegium Europejskim w Warszawie, 44 młodych ekspertów i doradców w zakresie problematyki międzynarodowej oraz transformacji z krajów Partnerstwa Wschodniego uczestniczyło w pierwszej, dwutygodniowej edycji Warszawskiej Letniej Akademii Euro-Atlantyckiej (Warsaw Euro-Atlantic Summer Academy – WEASA). Inicjatywa, będąca wspólnym przedsięwzięciem Kolegium Europejskiego w Natolinie, German Marshall Fund i PAFW, ma na celu podniesienie wiedzy i podzielenie się doświadczeniami w zakresie integracji europejskiej, transformacji systemowej oraz stosunków transatlantyckich z ekspertami i analitykami ze Wschodu.

„Europa doświadcza pokoju i dobrobytu, których wcześniej nie było” – mówił gość specjalny inauguracji profesor Günter Verheugen, były wiceprzewodniczący Komisji Europejskiej i Komisarz Unii, a obecnie m.in. honorowy wykładowca na Europejskim Uniwersytecie Viadrina we Frankfurcie. W wykładzie „Transformacja systemowa a integracja europejska” przypomniał proces integracji europejskiej oraz drogę i wyzwania, jakim musiały sprostać kolejne państwa, w tym Polska, aby stać się częścią wspólnoty. Minister Jacek Michałowski, Szef Kancelarii Prezydenta RP, przekazał uczestnikom szkoły letniej pozdrowienia od Prezydenta Bronisława Komorowskiego, podkreślając, że Prezydent przywiązuje dużą wagę do współpracy w Regionie oraz angażuje się we wspieranie państw Partnerstwa Wschodniego w procesie ich integracji z Unią Europejską.

Do kwestii włączania kolejnych państw w orbitę zacieśniania stosunków z Unią Europejską odniósł się były Minister ds. Integracji Europejskiej Jacek Saryusz-Wolski, poseł do Parlamentu Europejskiego oraz wice-przewodniczący EURONEST (Zgromadzenia Parlamentarnego Partnerstwa Wschodniego) w przemówieniu „Unia Europejska oraz Partnerstwo Wschodnie przed Szczytem w Wilnie”.

W inauguracji udział wzięli również liderzy instytucji współorganizujących Akademię - Ewa Ośniecka-Tamecka, Prorektor Kolegium Europejskiego, Jerzy Koźmiński, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności oraz Michał Baranowski, Dyrektora Biura German Marshall Fund w Warszawie, którzy podkreślali, że WEASA to pierwsze i wyjątkowe, wspólne przedsięwzięcie trzech organizacji, które odegrały i nadal pełnią ważną rolę w obszarach objętych tematyką WEASA.

Uczestnicy WEASA korzystali z bogatej oferty ponad 40 wykładów i seminariów, dotyczących m.in. modeli transformacji w Europie Środkowej, postsocjalistycznych przemian w Polsce, roli samorządu i społeczeństwa obywatelskiego, energetycznej polityki bezpieczeństwa, geopolityki państw regionu oraz przyszłości NATO. Wśród ekspertów i naukowców prowadzących zajęcia byli m.in. Profesor Leszek Balcerowicz, Profesor Jean-Pierre Cassarino z Europejskiego Instytutu Uniwersyteckiego, Dr Clifford Gaddy, reprezentujący Brookings Institution, oraz Gerhard Stahl, Sekretarz Generalny Komitetu Regionów UE. Uczestnicy szkoły letniej wzięli również udział w wizytach studyjnych, m.in. w lokalnym samorządzie w Płońsku, w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, Przedstawicielstwie Komisji Europejskiej w Polsce oraz Biurze Bezpieczeństwa Narodowego. Jednym z punktów ich programu była wizyta w Przedstawicielstwie PAFW, poświęcona prezentacji programów wschodnich – Programu Stypendialnego im. Lane’a Kirklanda oraz „Przemiany w Regionie” (RITA).

Sprawozdanie finansowe

Raport niezależnego biegłego rewidenta	51
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 31.12.2013	52
Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31.12.2013	55

Raport niezależnego biegłego rewidenta

DO RADY DYREKTORÓW POLSKO-AMERYKAŃSKIEJ FUNDACJI WOLNOŚCI

Przeprowadziliśmy badanie załączonego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności (zwanej dalej „Korporacją”) obejmującego skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz powiązane z nim skonsolidowane sprawozdania z działalności i przepływów pieniężnych za rok finansowy zakończony w tym dniu wraz z informacją dodatkową do skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Odpowiedzialność kierownictwa za skonsolidowane sprawozdanie finansowe

Kierownictwo odpowiada za sporządzenie i rzetelne przedstawienie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki; czyli za zaplanowanie, realizację i utrzymanie kontroli wewnętrznej odpowiedniej do sporządzenia i rzetelnego przedstawienia skonsolidowanego sprawozdania finansowego wolnego od istotnych zniekształceń powstałych w wyniku oszustwa lub błędu.

Odpowiedzialność biegłego rewidenta

Naszym zadaniem jest wyrażenie opinii o skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym na podstawie przeprowadzonego badania. Badanie to przeprowadziliśmy zgodnie ze standardami rewizji finansowej powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki. Standardy te wymagają od nas zaplanowania i przeprowadzenia badania w taki sposób, by uzyskać uzasadnioną pewność, że skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest wolne od istotnych zniekształceń.

Badanie obejmuje procedury uzyskania dowodów księgowych na poprawność kwot i informacji przedstawionych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Dobór procedur zależy od subiektywnego osądu biegłego rewidenta, w tym od oceny ryzyka powstania istotnych zniekształceń wynikłych z nadużycia lub błędu. Przy ocenie tego ryzyka biegły rewident bierze pod uwagę wyniki kontroli wewnętrznej dotyczące przygotowania i rzetelnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez Korporację celem zaplanowania procedur rewizji finansowej odpowiednich do okoliczności, ale nie celem wyrażenia opinii na temat skuteczności kontroli wewnętrznej Korporacji. Wobec tego nie wyrażamy takiej opinii. Badanie obejmuje także ocenę odpowiedniości stosowanych zasad rachunkowości oraz zasadności znaczących wartości szacunkowych przyjętych przez kierownictwo, jak również ocenę ogólnej prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Naszym zdaniem, dowody uzyskane w wyniku badania stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wyrażenia przez nas opinii.

Opinia

Naszym zdaniem wskazane powyżej skonsolidowane sprawozdanie finansowe przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach sytuację finansową Korporacji na dzień 31 grudnia 2013 roku i wyniki jej działalności oraz przepływy pieniężne za rok zakończony w tym dniu, zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki.

Warszawa, 28 maja 2014 r.

Sprawozdanie finansowe

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2013 r.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2013 R.

AKTYWA

AKTYWA :

Inwestycje wykazywane w wartości godziwej (Noty 3 i 7):

Akcje zwykłe i uprzywilejowane	USD	63.879.594
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		84.654.019
Prywatne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa		22.057.525
Inwestycje alternatywne		72.365.808
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		25.309.256
Publiczne fundusze inwestycyjne papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu		680.899
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		14.853.434
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania (Nota 4)		3.252.605
Grunty i środki trwałe netto (Nota 8)		4.899.511
Pożyczki pomniejszone o odpis aktualizujący w kwocie 260.371 USD (Nota 9)		4.710.896
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów i pozostałe aktywa		139.899

Aktywa razem USD 296.803.446

ZOBOWIĄZANIA I AKTYWA NETTO

ZOBOWIĄZANIA:

Zobowiązania z tytułu dotacji (Nota 3)	USD	9.986.438
Zobowiązania i bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów		335.892

Zobowiązania razem 10.322.330

AKTYWA NIEPODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM (Nota 2) 283.228.511

AKTYWA PODLEGAJĄCE TYMCZASOWYM OGRANICZENIOM (Nota 2) 3.252.605

286.481.116

Zobowiązania i aktywa netto razem USD 296.803.446

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2013 R.

	Niepodlegające ograniczeniom		Podlegające tymczasowym ograniczeniom		Razem	
Zmiany aktywów netto:						
Przychody:						
Odsetki i dywidendy	USD	3.532.103	USD	136.047	USD	3.668.150
Granty		53.438		(863)		52.575
		3.585.541		135.184		3.720.725
Aktywa netto zwolnione z ograniczeń		4.685.493		(4.685.493)		-
Przychody razem		8.271.034		(4.550.309)		3.720.725
Koszty:						
Wynagrodzenia i świadczenia pracownicze		1.351.438		-		1.351.438
Koszty działalności operacyjnej		814.313		-		814.313
Koszty wynajmu		115.787		-		115.787
Amortyzacja		161.255		-		161.255
Koszty działalności operacyjnej razem		2.442.793		-		2.442.793
Dotacje (Nota 3)		(17.263.166)		-		(17.263.166)
Nadwyżka dotacji i kosztów nad przychodami		(11.434.925)		(4.550.309)		(15.985.234)
Zrealizowany zysk netto z inwestycji (Nota 7)		10.290.788				10.290.788
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji (Nota 7)		23.470.981		-		23.470.981
Zysk netto z tytułu różnic kursowych (Nota 3)		599.784		-		599.784
Łączny przyrost (spadek) wartości aktywów netto		22.926.628		(4.550.309)		18.376.319
Aktywa netto na początek roku		260.301.883		7.802.914		268.104.797
Aktywa netto na koniec roku	USD	283.228.511	USD	3.252.605	USD	286.481.116

Informacja dodatkowa stanowi integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Sprawozdanie finansowe

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe na dzień 31 grudnia 2013 r.

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2013 R.

Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej:

Wzrost wartości aktywów netto	USD	18.376.319
Korekty w celu uzgodnienia wzrostu wartości aktywów netto ze środkami pieniężnymi netto wykorzystywanymi w działalności operacyjnej:		
Zrealizowany zysk netto z inwestycji		(10.290.788)
Niezrealizowany zysk netto z tytułu wzrostu wartości inwestycji		(23.470.981)
Zysk netto z tytułu różnic kursowych		(599.784)
Odpisy aktualizujące wartość udzielonych pożyczek		82.690
Amortyzacja		161.255
Zmniejszenie stanu środków pieniężnych o ograniczonej możliwości dysponowania		2.480.471
Zmniejszenie wartości należności grantowych		2.112.786
Zmniejszenie odsetek naliczonych od pożyczek		50.173
Zwiększenie odsetek naliczonych od inwestycji		(66.853)
Zmniejszenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów		20.706
Zwiększenie stanu zobowiązań i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów		6.057
Zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu dotacji		1.490.216
Wydatki netto na działalności operacyjną		(9.647.733)

Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej:

Wpływy ze sprzedaży/wykupu inwestycji	53.383.033
Wydatki na nabycie inwestycji	(41.125.456)
Udzielone pożyczki	(4.863.508)
Wpływy ze spłaty udzielonych pożyczek	4.908.118
Wydatki na nabycie środków trwałych	(63.348)
Wpływy netto z działalności inwestycyjnej	12.238.839

Wpływ zmiany kursu wymiany walut na środki pieniężne i ich ekwiwalenty

501.033

Zwiększenie stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów netto

3.092.139

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek roku

11.761.295

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec roku

USD 14.853.434

Informacja dodatkowa stanowi integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2013 r.

1. ORGANIZACJA FUNDACJI

Polsko-Amerykańska Fundacja Wolności (zwana dalej „Fundacją”, a wspólnie ze swoją jednostką zależną „Korporacją”), to amerykańska organizacja non-profit, założona 11 sierpnia 1999 r. Fundacja została założona przez Polsko-Amerykański Fundusz Przedsiębiorczości (zwany dalej „Funduszem”) w celu realizacji zadań określonych w Ustawie z 1989 r. o wspieraniu demokracji w Europie Wschodniej („Support for East European Democracy Act”) poprzez rozwijanie skutecznych programów pomocowych i sprawdzonych w praktyce działań Funduszu, a także podejmowanie innych inicjatyw rozwojowych sprzyjających demokratyzacji polskiej polityki i urynkowaniu polskiej gospodarki. Fundusz wsparł Fundację kwotą 255,3 mln USD.

Działania Fundacji koncentrują się na trzech głównych obszarach: (i) inicjatywach w zakresie edukacji, (ii) rozwoju społeczności lokalnych oraz (iii) upowszechnianiu polskich doświadczeń związanych z transformacją. Do realizacji zadań związanych z indywidualnymi dotacjami Fundacja wyszukuje organizację zewnętrzną, której powierza zarządzanie danym programem (zazwyczaj dobrze funkcjonującą polską organizację pozarządową), co pozwala na optymalne wykorzystanie zasobów Fundacji. Fundacja nie posiada udziałów ani nie sprawuje kontroli w organizacjach zewnętrznych zarządzających programami.

Za zgodą Ministra Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej Fundacja otworzyła w Polsce swoje przedstawicielstwo (zwane dalej „Przedstawicielstwem”), którego celem jest promowanie Fundacji, udzielanie informacji oraz doradzanie Fundacji w związku z realizacją jej zadań.

Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich Sp. z o.o. (PAFPIO) jest osobno zarządzaną jednostką zależną Fundacji, zajmującą się udzielaniem pożyczek organizacjom pozarządowym, stowarzyszeniom i innym inicjatywom non-profit w Polsce. W dniu 31 maja 2011 r. Fundusz przekazał Fundacji 100% udziałów („Udziały”) PAFPIO w formie dotacji. PAFPIO jest niezależnie od Fundacji działającym podmiotem gospodarczym, a ponieważ Fundacja jest właścicielem wszystkich udziałów w Funduszu, księgowość PAFPIO jest skonsolidowana z rachunkami Fundacji, zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki („US GAAP”).

2. PODSTAWA PREZENTACJI SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO

Zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych Ameryki, Korporacja jest zobowiązana do prezentacji skonsolidowanych informacji o swojej sytuacji finansowej i działalności w podziale na grupy aktywów netto:

- **Aktywa netto podlegające tymczasowym ograniczeniom:** Granty dla Korporacji wykazuje się jako aktywa netto podlegające tymczasowym ograniczeniom, jeżeli zostały otrzymane na warunkach ustalonych przez Fundatora, które ograniczają możliwość dysponowania nimi. Wraz z ustaniem tych ograniczeń, tj. kiedy ich cel zostanie osiągnięty, aktywa netto podlegające tymczasowym ograniczeniom przeklasyfikowuje się do aktywów netto niepodlegających ograniczeniom i wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako aktywa netto zwolnione z ograniczeń.
- **Aktywa netto niepodlegające ograniczeniom:** Do aktywów netto niepodlegających ograniczeniom zalicza się aktywa netto, których wykorzystanie nie jest ograniczone warunkami narzuconymi przez fundatora. Saldo aktywów netto otrzymanych od Funduszu, w tym uzyskane z nich przychody pomniejszone o koszty, sklasyfikowano jako aktywa niepodlegające ograniczeniom.

Sprawozdanie finansowe

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2013 r.

3. PODSTAWOWE ZASADY RACHUNKOWOŚCI

ZASADY KONSOLIDACJI

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przygotowane zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych i zawiera dane finansowe Fundacji i PAFPIO, jej jedynej jednostki zależnej. Przy konsolidacji wyeliminowano wszystkie salda rozliczeń wzajemnych i transakcji zawartych między tymi jednostkami.

SZACUNKI

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z zasadami rachunkowości powszechnie przyjętymi w Stanach Zjednoczonych wymaga od kierownictwa dokonania szacunków i przyjęcia założeń, które wpływają na wartość wykazywanych aktywów i pasywów, na aktywa i zobowiązania warunkowe ujawnione na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, jak również na wysokość przychodów i kosztów wykazywanych w okresie sprawozdawczym. Faktycznie osiągnięte wyniki mogą różnić się od wartości szacunkowych.

INWESTYCJE WYKAZYWANE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Korporacja ujmuje transakcje dotyczące inwestycji w dniu zawarcia transakcji. Przychody z tytułu odsetek i dywidend, niezrealizowane i zrealizowane zyski i straty wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności. Inwestycje Korporacji wchodzi w skład aktywów Fundacji. Korporacja korzysta z usług profesjonalnych firm inwestycyjnych i doradców, którzy zarządzają inwestycjami i nadzorują ich stan. Szczegółowy opis inwestycji Korporacji wykazanych w wartości godziwej znajduje się w Nocie 7.

Inwestycje Korporacji są wyceniane w wartości godziwej i ujawniane zgodnie z hierarchią wartości godziwej przedstawioną w standardzie „Kodyfikacja Standardów Rachunkowości” (Accounting Standards Codification, ASC), temat 820, „Ujawnianie i wycena wartości godziwej” opracowanego przez Radę Standardów Rachunkowości Finansowej (Financial Accounting Standards Board). Hierarchia wartości godziwej określa wartość godziwą jako cenę możliwą do uzyskania w standardowej transakcji sprzedaży składnika aktywów lub przeniesienia zobowiązania, przeprowadzonej między uczestnikami rynku w dniu wyceny. Inwestycje Korporacji są klasyfikowane w ramach poziomu hierarchii wartości godziwej, która największą wartość przyznaje cenom notowań rynkowych z rynków aktywnych dla identycznych aktywów i zobowiązań (Poziom 1), a najmniejszą wartość danym wejściowym niemożliwym do uzyskania (Poziom 3). Poniżej przedstawiono trzy poziomy hierarchii wartości godziwej i ich zastosowanie do inwestycji Korporacji:

- **Poziom 1:** Ta metoda wykorzystuje jako dane wejściowe notowane, nekorygowane ceny identycznych aktywów lub zobowiązań z aktywnych rynków, do których jednostka ma dostęp na koniec okresu sprawozdawczego.
- **Poziom 2:** dane wejściowe nie są cenami notowanymi na aktywnych rynkach, można je zaobserwować (bezpośrednio lub pośrednio) na rynku na koniec okresu sprawozdawczego, zaś wartość godziwą można ustalić przy użyciu modeli lub innych metod wyceny.
- **Poziom 3:** dane wejściowe to informacje, których nie można zaobserwować na rynku, ponieważ dane aktywa lub zobowiązania nie są przedmiotem obrotu (lub obrót ten jest bardzo mały), a jednostka sprawozdawcza wykorzystuje szacunki i założenia dotyczące wyceny danego składnika aktywów lub zobowiązań, w tym założenia dotyczące ryzyka. Dane służące do ustalania wartości godziwej są w dużej mierze oparte o subiektywną ocenę. Ze względu na istotną niepewność tych szacunków wielkości te mogą znacząco różnić się od wartości wykorzystywanych w przypadku istnienia aktywnego rynku obrotu tymi aktywami i zobowiązaniami.

Poziom klasyfikacji instrumentu finansowego w ramach hierarchii wartości godziwej wyznacza się w oparciu o dane wejściowe najniższego szczebla, które mają istotny wpływ na wycenę wartości godziwej. Niektóre instrumenty wycenia się na podstawie wartości aktywów netto (NAV) jednostek inwestycyjnych. NAV wylicza się jako wartość aktywów stanowiących własność jednostki inwestycyjnej, pomniejszoną o jej zobowiązania, a następnie podzieloną przez liczbę istniejących udziałów lub jednostek uczestnictwa. Poniżej przedstawiono opis metod wyceny instrumentów wycenianych w wartości godziwej, z uwzględnieniem ogólnej klasyfikacji tych instrumentów zgodnie z hierarchią wartości godziwej:

- **Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu:** Inwestycje kapitałowe oraz papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu (głównie papiery wartościowe emitowane przez polski rząd) wycenia się na podstawie kursu zamknięcia podawanego przez najważniejsze giełdy. Akcje zwykłe i uprzywilejowane oraz niektóre papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu należą do pierwszego poziomu hierarchii wartości godziwej.
- **Publiczne fundusze inwestycyjne** – jednostki uczestnictwa i papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu: Są to publiczne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV przez podmioty zarządzające nimi. W przypadku publicznych funduszy inwestycyjnych wartość aktywów netto (NAV) stanowi cena notowana na aktywnym rynku, klasyfikowana na pierwszym poziomie hierarchii wartości godziwej.
- **Prywatne fundusze inwestycyjne** – jednostki uczestnictwa: Są to prywatne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV przez podmioty zarządzające nimi. Wartość aktywów netto prywatnych funduszy inwestycyjnych klasyfikuje się na drugim poziomie hierarchii wartości godziwej, ponieważ ich cena jednostkowa nie jest ceną notowaną na aktywnym rynku, lecz wyliczaną w oparciu o inwestycje pozostające w obrocie na aktywnym rynku. Korporacja może umorzyć swoje inwestycje w dniu wyceny lub w krótkim terminie bez żadnych ograniczeń.
- **Inwestycje alternatywne:** Są to prywatne jednostki inwestycyjne wyceniane metodą NAV przez podmioty zarządzające nimi. Inwestycje uznane przez jednostkę zarządzającą za niemożliwe do upłynnienia i/lub nieposiadające łatwej do sprawdzenia wartości rynkowej wycenia się na podstawie bieżących szacunków dokonanych przez zarządców jednostek inwestycyjnych. Metody wyceny i dane wsadowe ustala zarządzający jednostką inwestycyjną. Inwestycje alternatywne klasyfikuje się na trzecim poziomie hierarchii wartości godziwej.

ŚRODKI PIENIĘŻNE I ICH EKWIWALENTY

Dla celów skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych, do ekwiwalentów środków pieniężnych Korporacja zalicza wszystkie instrumenty finansowe o wysokiej płynności i pierwotnym terminie zapadalności do trzech miesięcy na dzień zakupu.

DOTACJE I ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU DOTACJI

Dotacje są ujmowane jako koszty dotacji w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności oraz w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z chwilą zatwierdzenia zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Dyrektorów, zakończenia negocjacji z beneficjentem oraz podpisania umowy dotacji przez strony.

OTRZYMANE GRANTY

Otrzymane granty są wykazywane w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności jako przychód w okresie, w którym została zawarta umowa grantu, jeżeli darczyńca nie ustanowił żadnych warunków lub w przypadku, gdy warunki zostały nałożone, ale prawdopodobieństwo, że Korporacja ich nie spełni, jest niewielkie.

Sprawozdanie finansowe

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2013 r.

PRZYCHODY Z TYTUŁU ODSETEK I DYWIDEND

Przychody z tytułu odsetek są ujmowane na zasadzie memoriałowej. Przychody z tytułu dywidendy są ujmowane w okresie, w którym przypada dzień nabycia praw do dywidendy, jeżeli Korporacja była w posiadaniu danego papieru wartościowego na dzień ich ujęcia.

WALUTA OBCA

Walutą funkcjonalną i sprawozdawczą Korporacji jest dolar amerykański (USD). Walutą funkcjonalną Przedstawicielstwa Fundacji i PAFPIO jest polski złoty (PLN). Przychody i koszty denominowane w PLN przeliczane są na USD w ciągu roku po aktualnych kursach wymiany. Aktywa i zobowiązania denominowane w PLN przelicza się na koniec roku po kursie na dzień bilansowy. Korekty z przeszacowania i przeliczenia ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

USŁUGI ŚWIADCZONE BEZPŁATNIE

Amerykańscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji nie otrzymują żadnego wynagrodzenia z tytułu pełnienia swoich obowiązków. Osoby te poświęcają Korporacji znaczną ilość czasu. W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym nie uwzględniono kosztów z tytułu takich nieodpłatnych usług ze względu na brak obiektywnej podstawy do ich wyceny. Przewodniczący Rady Dyrektorów Korporacji („Przewodniczący”) otrzymuje honorarium z tytułu pełnienia swojej funkcji. Polscy członkowie Rady Dyrektorów Korporacji, niebędący członkami Zarządu Fundacji, otrzymują wynagrodzenie za wsparcie merytoryczne i konsultacje na rzecz Korporacji. W roku zakończonym 31 grudnia 2013 r. łączne wynagrodzenie polskich członków Rady Dyrektorów oraz Przewodniczącego wyniosło 41.223 USD.

AMORTYZACJA

Grunty i środki trwałe są początkowo wykazywane w cenie nabycia. Wszelkie środki trwałe oprócz gruntu, który nie podlega amortyzacji, amortyzowane są metodą liniową w szacowanym okresie użyteczności w następujący sposób: podniesienie wartości gruntu - 15 lat, budynki - 39 lat, sprzęt komputerowy, oprogramowanie, meble i samochody – od trzech do pięciu lat.

KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

Usługi specjalistyczne, koszty posiedzeń Rady Dyrektorów, koszty podróży, zakwaterowania i wyżywienia poniesione w związku z działalnością Korporacji, koszty administracyjne i podatek dochodowy płacony przez PAFPIO oraz odpisy aktualizujące wartość udzielonych pożyczek są klasyfikowane jako koszty działalności operacyjnej.

RYZYKO KREDYTOWE

Ryzyko kredytowe to możliwość poniesienia straty z powodu niedotrzymania warunków umowy przez kontrahenta. O ile odpowiednie dokumenty nie stanowią inaczej, Korporacja nie wymaga zabezpieczenia instrumentów finansowych ani kredytów, z którymi wiąże się ryzyko kredytowe. Na dzień 31 grudnia 2013 r. w Korporacji występowała ekspozycja kredytowa wynikająca z instrumentów dłużnych wchodzących w skład jej portfela inwestycyjnego oraz z pożyczek udzielonych przez PAFPIO. Maksymalny poziom ryzyka poniesienia strat na tych aktywach odzwierciedlają odpowiednie kwoty przedstawione w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

4. ŚRODKI PIENIĘŻNE O OGRANICZONEJ MOŻLIWOŚCI DYSPONOWANIA

Na dzień 31 grudnia 2013 r. całkowita kwota netto środków pieniężnych podlegających tymczasowym ograniczeniom wynosiła 3.252.605 USD. Środki pieniężne podlegające ograniczeniom obejmują fundusze pochodzące od darczyńców, w tym od Fundacji Gatesów, niewypłacone jeszcze na cele programowe.

5. SUBDOTACJE Z POLSKO-AMERYKAŃSKIEGO FUNDUSZU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Zgodnie z umową podpisaną w 1999 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych oraz w porozumieniu z Rządem Rzeczypospolitej Polskiej („Umowa dotacji”), do dnia 31 grudnia 2013 r. Fundusz zwrócił 120 mln USD ze swoich aktywów Departamentowi Skarbu Stanów Zjednoczonych i wniósł do Fundacji 255,3 mln USD, które zostały zaksięgowane jako aktywa netto niepodlegające ograniczeniom. Zgodnie z warunkami umowy dotacji zawartej w 2011 r. pomiędzy Funduszem a Rządem Stanów Zjednoczonych, Fundusz i Fundacja zamknęły realizację Umowy dotacji z dniem 16 maja 2011 r. i rozpoczęły realizację subdotacji („Subdotacja”). Zgodnie z warunkami Subdotacji, Rząd Stanów Zjednoczonych ma prawo zażądać zwrotu lub przekazania całości lub dowolnej części funduszu wieczystego wypłaconego lub przekazanego Fundacji, łącznie z wygenerowanym z niego zyskiem, do Skarbu Państwa USA, jeżeli uzna, że Fundacja dotowała lub w inny sposób finansowała działalność niezgodną z prawem.

6. GRANT FUNDACJI BILLA I MELINDY GATESÓW

W marcu 2009 roku w ramach Programu Globalnego Rozwoju Fundacja Gatesów przyznała Fundacji grant w wysokości 28 mln USD na okres pięciu lat od 1 kwietnia 2009 do 31 marca 2014 roku. W roku 2012 okres ten wydłużono do 31 marca 2015 roku („Grant Programu Bibliotecznego”). Fundusze otrzymane z Grantu Programu Bibliotecznego, w tym kwoty dodatkowe, takie jak odsetki z lokat pieniężnych Fundacji, zostaną przeznaczone wyłącznie na wdrażanie programu mającego na celu zwiększenie dostępu do komputerów i Internetu w polskich bibliotekach publicznych na terenach wiejskich („Program Biblioteczny”). Grant Programu Bibliotecznego został wykazany jako aktywa netto podlegające tymczasowym ograniczeniom w momencie podpisania umowy i jest przenoszony do aktywów netto niepodlegających ograniczeniom w miarę wypłaty funduszy. Do dnia 31 grudnia 2013 r. Fundacja otrzymała 28,0 mln USD z Fundacji Gatesów w ramach Grantu Programu Bibliotecznego. Środki podlegające tymczasowym ograniczeniom, dostępne do wypłaty, wynoszą 3.173.723 USD.

7. INWESTYCJE W WARTOŚCI GODZIWEJ

Opis metodologii i założeń wykorzystanych do ustalenia wartości godziwej inwestycji Korporacji znajduje się powyżej, w Nocie 3 „Inwestycje wykazywane w wartości godziwej”. Koszt, wartość godziwą i skumulowane niezrealizowane zyski (straty) z inwestycji na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawia poniższa tabela.

	Koszt		Wartość godziwa		Skumulowane niezrealizowane zyski (straty)	
	USD		USD		USD	
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	32.806.742		63.879.594		31.072.852	
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	73.616.057		84.654.019		11.037.962	
Prywatne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	15.000.606		22.057.525		7.056.919	
Inwestycje alternatywne	60.760.905		72.365.808		11.604.903	
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	23.806.334		25.309.256		1.502.922	
Publiczne fundusze inwestycyjne – papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	686.816		680.899		(5.917)	
	USD 206.677.460		USD 268.947.101		USD 62.269.641	

Sprawozdanie finansowe

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2013 r.

Niezrealizowany i zrealizowany zysk (strata) netto z inwestycji za rok zakończony 31 grudnia 2013 przedstawia poniższa tabela.

	Niezrealizowane zyski (straty) netto		Zrealizowane zyski (straty) netto	
	USD		USD	
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	11.526.810		1.616.680	
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	7.796.225		3.496.747	
Prywatne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	4.918.095		-	
Inwestycje alternatywne	(376.562)		4.846.688	
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	(325.526)		438.382	
Publiczne fundusze inwestycyjne – papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	(68.061)		(107.709)	
	USD	23.470.981	USD	10.290.788

W tabeli poniżej przedstawiono inwestycje Korporacji na dzień 31 grudnia 2013, wykazywane w wartości godziwej w poszczególnych okresach rozliczeniowych, według poziomów hierarchii opisanych w Nocie 3:

	Wartość godziwa na koniec okresu sprawozdawczego							
	Ceny identycznych aktywów notowane na aktywnych rynkach (Poziom 1)		Inne znaczące obserwowalne dane (Poziom 2)		Znaczące nieobserwowalne dane (Poziom 3)		Razem	
	USD		USD		USD		USD	
Akcje zwykłe i uprzywilejowane	63.879.594		-		-		63.879.594	
Publiczne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	84.654.019		-		-		84.654.019	
Prywatne fundusze inwestycyjne – jednostki uczestnictwa	-		22.057.525		-		22.057.525	
Inwestycje alternatywne	-		-		72.365.808		72.365.808	
Papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	25.309.256		-		-		25.309.256	
Publiczne fundusze inwestycyjne – papiery wartościowe o stałej stopie zwrotu	680.899		-		-		680.899	
	USD	174.523.768	USD	22.057.525	USD	72.365.808	USD	268.947.101
% sumy	64,9%		8,2%		26,9%		100,0%	

W roku zakończonym 31 grudnia 2013 nie nastąpiło przeniesienie inwestycji między poziomami 1, 2 i 3.

W tabeli poniżej przedstawiono zestawienie zmian wartości godziwej inwestycji alternatywnych Korporacji z poziomu 3 na dzień 31 grudnia 2013 roku (w USD):

Wartość godziwa na początek okresu	Zrealizowany zysk netto	Niezrealizowana strata netto	Nabycia	Sprzedaż	Wartość godziwa na koniec okresu	Skumulowany niezrealizowa- ny zysk netto na koniec roku
64.064.220	4.846.688	(376.562)	14.581.617	(10.750.155)	72.365.808	11.604.903

Zrealizowany zysk netto i niezrealizowaną stratę netto dla inwestycji z poziomu 3 ujęto w odpowiednich pozycjach skonsolidowanego sprawozdania z działalności.

Przychody z odsetek i dywidendy wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności obejmują kwotę ok. 1,2 mln USD stanowiącą dywidendę przekazaną przez fundusze inwestycyjne zarządzające aktywami Korporacji.

W tabeli poniżej przedstawiono informacje o inwestycjach Korporacji z poziomów 2 i 3, wycenionych ze względów praktycznych metodą wartości aktywów netto funduszy inwestycyjnych (NAV), sklasyfikowanych według strategii inwestycyjnej, na dzień 31 grudnia 2013 roku (w USD).

	Wartość godziwa	Częstotliwość wykupu	Okres od powiadenia do wykupu	
Poziom 2:				
Międzynarodowe	USD 22.057.525	Codziennie	10 dni roboczych	(a)
Poziom 3:				
Multi-strategy	40.240.916	Kwartalnie / Ponad 3 lata	45-90 dni	(b)
Rynki wschodzące	14.388.100	Miesięcznie	6-30 dni	(c)
Event driven	9.377.872	Powyżej 1 roku	90 dni	(d)
Fundusze long/short	7.784.954	Miesięcznie	15 dni	(e)
Private equity	573.966	Niepodlegające możliwości wykupu	Nie dotyczy	(f)
	72.365.808			
	USD 94.423.333			

Uwaga:

Poza pozycjami przedstawionymi w notce (f) poniżej Korporacja nie posiada niewykonanych zobowiązań inwestycyjnych.

- a. Międzynarodowe:** Kategoria obejmuje jeden fundusz, którego celem jest osiągnięcie długotrwałego wzrostu głównie poprzez inwestowanie w zróżnicowany portfel papierów wartościowych spółek mających siedzibę poza Stanami Zjednoczonymi. Fundusz inwestuje głównie na ustabilizowanych rynkach międzynarodowych; część jego aktywów może być jednak inwestowana na rynkach wschodzących.
- b. Multi-strategy:** Do tej kategorii należą alternatywne fundusze inwestycyjne realizujące różnorodne strategie inwestowania, w tym long/short equity, event driven, kredytowe, merger arbitrage, aktywa zagrożone i transakcje prywatne, przede wszystkim z Ameryki Północnej, Europy i Azji (77% tej kategorii) oraz globalne strategie obrotu towarami i instrumentami pochodnymi (13% kategorii). 17% tej kategorii stanowią inwestycje obecnie nieumarzalne, ponieważ jednostka zarządzająca inwestycją wymaga od inwestora okresu trzech lat do ich pełnego umorzenia.

Sprawozdanie finansowe

Informacja dodatkowa do skonsolidowanego sprawozdania finansowego na dzień 31 grudnia 2013 r.

- a. **Rynki wschodzące:** Ta kategoria obejmuje dwa alternatywne fundusze inwestycyjne realizujące wyłącznie strategię long equity i inwestujące na rynkach wschodzących. Jeden z funduszy, stanowiący 51% tej kategorii, inwestuje wyłącznie w regionie Azji i Pacyfiku z wyłączeniem Japonii, głównie na rynkach wschodzących, ale rozważa również inwestycje w Australii i Nowej Zelandii. Drugi fundusz, z udziałem 49% w tej kategorii, inwestuje w papiery wartościowe spółek o małej i średniej kapitalizacji rynkowej na rynkach wschodzących.
- b. **Event driven:** Jeden z funduszy, stanowiący 99% tej kategorii, inwestuje we wszelkie rodzaje papierów wartościowych z ekspozycją na kapitał i/lub inwestycje kredytowe, w tym aktywa zagrożone, przede wszystkim na rozwiniętych rynkach Ameryki Północnej i Europy.
- c. **Fundusze long/short equity:** Do tej kategorii należy jeden alternatywny fundusz inwestycyjny nastawiony na generowanie zysków o charakterze kapitałowym o niskiej korelacji z rynkami kapitałowymi oraz na inne inwestycje alternatywne w formie amerykańskich i międzynarodowych papierów dłużnych, instrumentów kapitałowych i pochodnych.
- d. **Private equity:** Do tej kategorii należy jedna inwestycja w funduszu private equity, inwestującym w sektor energetyczny w Ameryce Północnej. Na dzień 31 grudnia 2013 r. zobowiązania inwestycyjne Fundacji dotyczące tego funduszu wynosiły 3,9 mln USD. Fundusz nie zapewnia możliwości wykupu.

8. GRUNTY I ŚRODKI TRWAŁE

Na dzień 31 grudnia 2013 r. na grunty i środki trwałe składały się:

Grunty	USD 1.913.359
Podniesienie wartości gruntu	174.158
Budynek	2.769.692
Sprzęt komputerowy i oprogramowanie	142.222
Umeblowanie i wyposażenie	268.770
Samochody	76.572
	5.344.773
Pomniejszone o umorzenie	445.262
Wartość księgowa netto	USD 4.899.511

9. POŻYCZKI I ODPISY AKTUALIZUJĄCE WARTOŚĆ POŻYCZEK

Pożyczki udzielane są przez Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich [PAFPIO] i wykazywane w pozostałej do spłaty kwocie kapitału z naliczonymi odsetkami, pomniejszonej o wartość odpisu na wypadek nieściągalności pożyczki. Odsetki od pożyczek ujmują się w przychodach i wylicza na podstawie pozostałych do spłaty kwot kapitału przy zastosowaniu odpowiedniej stawki. Z naliczania odsetek rezygnuje się w momencie wypowiedzenia umowy pożyczki lub powstania wątpliwości co do jej ściągalności.

Odpis aktualizujący wartość pożyczek jest utrzymywany na takim poziomie ustalonym przez kierownictwo PAFPIO, żeby jego wartość wystarczała do pokrycia potencjalnych strat w portfelu pożyczek. Wartość tę ustala się na podstawie ryzyka straty związanego z sytuacją konkretnego pożyczkobiorcy, w tym z jego sytuacją finansową, historią spłaty zobowiązań i wartością zabezpieczeń, a także innych czynników i szacunków, które podlegają zmianie w miarę upływu czasu. Szacunki ryzyka straty oraz wysokości odpisu od pożyczki mają charakter subiektywny, a ostateczna

wysokość strat może się od nich różnić. Wartości szacunkowe podlegają okresowym przeglądom, których dokonuje kierownictwo PAFPIO. Niezbędne korekty ujmuje się w okresach, w których kierownictwo otrzymało informację o konieczności ich wprowadzenia. Odpis aktualizujący wartość pożyczek zwiększa się o rezerwy księgowane w ciężar kosztów operacyjnych i zmniejsza o pożyczki spisane po uwzględnieniu kwot odzyskanych. Działania windykacyjne kontynuuje się po spisaniu pożyczki w straty przez kierownictwo PAFPIO, co umożliwia odzyskania należnych kwot.

Zmiany stanu rezerwy na straty z tytułu pożyczek ujętej przez PAFPIO za rok zakończony 31 grudnia 2013:

Bilans otwarcia	USD	400.632
Dodatkowa rezerwa odniesiona w koszty operacyjne netto		82.690
Pożyczki spisane		(224.896)
Korekta z tytułu przewalutowania		1.945
Bilans zamknięcia	USD	<u>260.371</u>

10. ZOBOWIĄZANIA

Na dzień 31 grudnia 2013 r. Korporacja zatwierdziła 15 programów o łącznej wartości 15,1 mln USD, których realizacja była uwarunkowana zakończeniem negocjacji dotyczących dotacji i podpisaniem umowy dotacji satysfakcjonującej strony. Po 31 grudnia 2013 roku Korporacja podpisała umowy dotacji dotyczące tych programów w łącznej kwocie 7,0 mln USD.

11. KWESTIE PODATKOWE

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI

W Stanach Zjednoczonych Fundacja jest zwolniona z federalnych podatków dochodowych na podstawie artykułu 501(c)(3) amerykańskiego Kodeksu Podatkowego (Internal Revenue Code) i została sklasyfikowana jako podmiot niebędący prywatną fundacją w rozumieniu artykułu 509(a)(1) Kodeksu. Ponadto Fundacja jest zwolniona z podatków stanowych i lokalnych.

POLSKA

Polskie Przedstawicielstwo Fundacji nie podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych w Polsce. PAFPIO jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością, podlegającą opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych. W roku zakończonym 31 grudnia 2013 r., podatek dochodowy PAFPIO wyniósł 53.677 USD i został ujęty w kosztach operacyjnych w skonsolidowanym sprawozdaniu z działalności.

12. WYDARZENIA PO ZAKOŃCZENIU OKRESU SPRAWOZDAWCZEGO

Korporacja oceniła wydarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego do dnia 28 maja 2014 r., czyli daty sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego i uznała, że nie wystąpiły żadne dodatkowe zdarzenia wymagające uwzględnienia w formie korekt lub ujawnienia w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień i za rok zakończony 31 grudnia 2013.

Rada Dyrektorów

ANDREW NAGORSKI - PRZEWODNICZĄCY

Wielokrotnie nagradzany dziennikarz i pisarz, były korespondent zagraniczny i Szef Redakcji (Senior Editor) Newsweek International

JOHN P. BIRKELUND - Przewodniczący do maja 2012, obecnie: Chairman Emeritus

Senior Advisor Saratoga Partners, były Przewodniczący Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

MAREK BELKA (do czerwca 2010)

Były Premier RP, były Sekretarz Komisji Gospodarczej ONZ dla Europy, były Dyrektor Departamentu Europejskiego Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Prezes Narodowego Banku Polskiego

JOSEPH C. BELL

Senior Partner w Hogan Lovells

ALFRED B. BIEĆ

Były Podsekretarz Stanu w Urzędzie Rady Ministrów, Sekretarz KERM, były Prezes Zarządu Banku PEKAO Nowy Jork i Banku Pocztowego

FREDERICK M. BOHEN - do grudnia 2013, obecnie: Director Emeritus

Były Wiceprezydent i Dyrektor Zarządzający, Uniwersytet Rockefellera

MICHAŁ BONI (do stycznia 2008)

Posel do Parlamentu Europejskiego, były Minister Administracji i Cyfryzacji, były Minister Pracy, ekspert ds. rynku pracy i polityki społecznej

ZBIGNIEW BRZEZIŃSKI

Były Doradca Prezydenta USA ds. Bezpieczeństwa Narodowego, Doradca w Centrum Studiów Strategicznych i Międzynarodowych, były Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

ROBERT G. FARIS

Przewodniczący Rady Dyrektorów Enterprise Investors Corporation, były Prezes i Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

ANNA FORNALCZYK

Była Prezes Urzędu Antymonopolowego (obecnie UOKiK)

CHRISTOPHER HILL

Dziekan Josef Korbel School of International Studies, University of Denver, były Ambasador w Iraku, Korei, Polsce, Macedonii, były specjalny wysłannik w czasie kryzysu w Kosowie, były zastępca sekretarza stanu ds. Azji Wschodniej i Pacyfiku, przewodniczący delegacji USA na forum rozmów sześciostronnych w sprawie programu nuklearnego Korei Północnej

GEOFFREY HOGUET

Członek Zarządu GRH Holdings, LLC

ALEKSANDER KOJ - do listopada 2010, obecnie: Director Emeritus

Profesor w Instytucie Biologii Molekularnej Uniwersytetu Jagiellońskiego, były rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego

JERZY KOŹMIŃSKI

Były Ambasador RP w USA, Prezes Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

DAVID NIEMIEC

Senior Advisor Saratoga Partners

KRZYSZTOF PAWŁOWSKI

Rektor Wyższej Szkoły Biznesu-National Louis University w Nowym Sączu, były Senator RP

NICHOLAS A. REY

Były Ambasador USA w Polsce, Członek Rady Dyrektorów Polsko-Amerykańskiego Funduszu Przedsiębiorczości

CARLA H. SKODINSKI

Wiceprezes i Dyrektor Inwestycyjny, KCM, LLC

AMBASADOR USA W POLSCE, UCZESTNICZĄCY W PRACACH RADY DYREKTORÓW

STEPHEN D. MULL

Zarząd i Pracownicy

Prezes Fundacji

JERZY KOŹMIŃSKI

Dyrektor Przedstawicielstwa w Polsce

GRZEGORZ JĘDRYS

Dyrektorzy Programowi:

RADOSŁAW JASIŃSKI

RENATA KOŹLICKA-GLIŃSKA

RAFAŁ KRAMZA - do stycznia 2012, obecnie Prezes FRSI

Kierownicy Programowi:

MIROSŁAW CZYŻEWSKI

AGNIESZKA MAZUR

JOANNA LEMPART-WINNICKA

KATARZYNA MANISZEWSKA

Dyrektor Finansowy

NORMAN E. HASLUN III

Sekretarz Rady Dyrektorów

C. DOUGLAS ADES

Analityk Finansowy

GRZEGORZ BORCZYK

Główna Księgowa

AGNIESZKA KWIATKOWSKA

Kontroler Finansowy Programów

MIRA OSIECKA

Informacja i PR

PRZEMYSŁAW ZARÓŃ

Koordynator Programowy

KATARZYNA ŚWIĄTKIEWICZ

Księgowość:

GRAŻYNA SKRZYPIEC

ADELA MAKAREWICZ

Asystenci / Administracja:

KALINA GRZESZUK-ZAJĄCZKOWSKA

JOANNA RECHNIO

RAFAŁ MILEWSKI

JUSTYNA FLORCZAK

POLSKO-AMERYKAŃSKA FUNDACJA WOLNOŚCI

410 Park Avenue 15th Floor
New York, NY 10022, USA
Tel. (917) 210-8083

PRZEDSTAWICIELSTWO W POLSCE

ul. Królowej Marysieńki 48
02-954 Warszawa
tel. (48 22) 550-28-00
fax (48 22) 550-28-01
e-mail: paff@pafw.pl
www.pafw.pl